

ГОДИШЕН ДОКЛАД
ЗА НАБЛЮДЕНИЕ
НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО
НА ОПР 2014-2020 Г. НА
ОБЩИНА СТРАЖИЦА
ПРЕЗ ПЕРИОДА
01.01-31.12.2018 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ.....	2
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	3
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФИГУРИ	4
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ.....	4
I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ.....	5
II. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПР 2014-2020 И В ЧАСТНОСТ ПРОМЕНИТЕ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ НА ОБЩИНАТА.....	9
1. Демографска характеристика на община Стражица	9
2. Икономическо развитие на община Стражица	18
3. Пазар на труда	21
4. Социално развитие.....	22
III. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ОПР 2014-2020 ВЪЗ ОСНОВА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ И НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ	24
1. Резултати от изпълнението на Приоритет 1. Традиционни отрасли и бизнес среда	24
2. Резултати от изпълнението на Приоритет 2. Туризъм и културно-историческо наследство	25
3. Резултати от изпълнението на Приоритет 3. Развитие на човешките ресурси.....	26
4. Резултати от изпълнението на Приоритет 4. Достъпност и качество на средата за живот	27
5. Резултати от изпълнението на Приоритет 5. Добро управление и партньорство	30
IV. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ОПР 2014-2020 ВЪЗ ОСНОВА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ.....	31
V. ПРЕДПРИЕТИ ДЕЙСТВИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПР 2014-2020.....	45
1. Мерки за наблюдение и механизми за събиране, обработване и анализ на данни	45
2. Проблеми, възникнали при прилагане на ОПР 2014-2020	47
3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на ОПР 2014-2020	47
4. Съответствие на ОПР 2014-2020 със секторни политики, планове и програми на територията на община Стражица, в т.ч. мерки за ограничаване на изменението на климата.....	48
5. Приложение на принципа на партньорство	50
6. Резултати от извършени оценки.....	51
VI. ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ 2014-2020	53
VII. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО НА ОПР 2014-2020.....	55
ПРИЛОЖЕНИЯ.....	56

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ДБ/ЦБ	Държавен/централен бюджет
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“
ДИ	Други източници (дарения, съфинансиране, фондове на други финансови инструменти)
ЕИП	Европейско икономическо пространство
ЕС	Европейски съюз
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от Структурните фондове на ЕС
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗРР	Закон за регионалното развитие
МКВП	Междуведомствена комисия за възстановяване и подпомагане
МОН	Министерство на образованието и науката
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МСП	Малки и средни предприятия
МФ	Министерство на финансите
НДФЕ	Национален доверителен екофонд
НСИ	Национален статистически институт
ОБ	Общински бюджет
ОДЗ	Областна дирекция „Земеделие“
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г.
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г.
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020
ОПУ	Областно пътно управление
ОСР	Областна стратегия за развитие
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г./ „Региони в растеж“ 2014-2020 г.
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г.
ОПХ	Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г.
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПЧП	Публично-частно партньорство
СИР	Северен Централен район
ТСБ	Териториални статистическо бюро
ТСУ	Териториално и селищно устройство
ФЕС	Фондове на Европейския съюз (ЕФРР, ЕСФ, КФ, ЕЗФРСР, ЕФМДР)
ЧФФ	Частни фондове, фирми

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФИГУРИ

Фигура 1. Изменение на населението в община Стражица за периода 2011-2017 г. (д.)	10
Фигура 2. Съотношение между мъже и жени в община Стражица към 31.12.2017 г.	11
Фигура 3. Разпределение на населението по пол и възраст в община Стражица към 31.12.2017 г.	12
Фигура 4. Коефициент на раждаемост в община Стражица за периода 2011-2017 г. (%).....	15
Фигура 5. Коефициент на раждаемост в община Стражица, област Велико Търново, Северен Централен район и България за периода 2011-2017 г. (%).....	15
Фигура 6. Коефициент на смъртност в община Стражица, област Велико Търново, Северен Централен район и България за периода 2011-2017 г. (%).....	16
Фигура 7. Коефициент на смъртност в община Стражица за периода 2011-2017 г. (%)	17
Фигура 8. Финансово изпълнение на приоритетите от ОПР 2014-2020 г. за 2018 г.	42
Фигура 9. Основни източници на финансиране на ОПР 2014-2020 за 2018 г.	43

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ

Таблица 1. Население в община Стражица по населени места за периода 2011-2017 г.	9
Таблица 2. Население по възрастови групи в община Стражица 2011-2017 г.	13
Таблица 3. Естествен прираст за периода 2011-2017 г.	14
Таблица 4. Механичен прираст за периода 2011-2017 г.	18
Таблица 5. Основни икономически показатели за област Велико Търново за периода 2013-2017 г.	18
Таблица 6. Основни икономически показатели на община Стражица, 2017 г.	19
Таблица 7. Основни категории отглеждани животни в община Стражица (брой), 2017-2018 г. .	21
Таблица 8. Индикатори в сферата на образованието	22
Таблица 9. Индикатори в сферата на здравеопазването	23
Таблица 10. Изпълнение на индикаторите за резултат на Общински план за развитие на община Стражица 2014-2020 г. за 2018 г.	32
Таблица 11. Изпълнение на индикаторите за въздействие на Общински план за развитие на община Стражица 2014-2020 г. за 2018 г.	39
Таблица 12. Финансово изпълнение на приоритети от ОПР 2014-2020 г. за 2018 г.	41
Таблица 13. Допълващи ОПР стратегически документи за периода 2014-2020 г.	49

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Общинският план за развитие на община Стражица за периода 2014-2020 г. е основополагащ, стратегически, динамичен документ и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие в посочената територия. Документът очертава средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината за период от седем години.

Изпълнението на Общинския план за развитие се отчита чрез годишни доклади за наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие по чл. 91, ал. 2 от ППЗРР, на основата на данните от системата за наблюдение и оценка на Общинския план за развитие.

Наблюдението и оценката на изпълнението на ОПР се извършват за постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие. От своя страна, резултатите от наблюдението и оценката на изпълнението на Общинския план за развитие служи като основа за наблюдението и оценката на Областната стратегия за развитие, Регионалния план за развитие и съответно на Националната стратегия за регионално развитие (чл. 31, ал. 1 във връзка с чл. 9 от ЗРР).

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите за регионално и местно развитие, съгласно определени физически и финансови индикатори, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, както и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие (чл. 77, ППЗРР).

Орган за наблюдение на Общинския план за развитие е Общинският съвет. В процеса на наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие, Общинският съвет осигурява участието на заинтересованите органи, организации, физически и юридически лица, при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на Общинския план за развитие. Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие, като за резултатите от наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие се разработва годишен доклад.

Мониторингът (наблюдението) и контролът на изпълнението на Общинския план за развитие са неразделна част от общия процес на реализиране на публични политики. Мониторингът на Общинския план за развитие трябва да осигури ефективно и ефикасно изпълнение на различни секторни и тематични политики за развитие, които попадат в

предметния обхват на местното самоуправление. Също така, той трябва да спомогне за постигането на резултатите на политиките и да гарантира широк обществен достъп до тях.

Процесът на мониторинг изисква набирането на количествени и качествени данни за почти непрекъснатия процес по изпълнение на съответните проекти и политиките/приоритетите, които те прилагат и/или следват, като напредъкът към текущия момент се сравнява с първоначалните очаквания. Целта е да се определят евентуалните необходими корективни действия при отчитане на несъответствие.

Чрез мониторинга се цели да се предостави на компетентните местни органи (Общински съвет – Стражица, Кмета на общината, служителите от общинска администрация), както и на всички заинтересовани страни (социално-икономическите партньори и структури на гражданското общество) ранна информация за напредъка, или липсата на напредък, по заложените цели и резултати. Основната цел е да се идентифицират отклоненията или проблемите при изпълнението на поставените задачи, като по този начин се подобри осъществяването на плана/политиката и се улесни/подобри по-нататъшното развитие на процеса на реализация. В резултат на осъществяването на мониторинг могат да се направят своевременни промени в начина на изпълнение на политиките. Мониторингът има особено важна роля при дългосрочните политики и програми, които се реализират в няколко времеви фази, отнасят се до различни икономически сектори и засягат различни територии и население.

Правната рамка на процеса на мониторинг, контрол и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие се съдържа в Закона за регионалното развитие (ЗРР) и Правилника за неговото прилагане (ППЗРР).

Съгласно чл. 23 от ЗРР кметът на общината:

- организира изработването на общинския план за развитие и го внася за обсъждане и приемане от общинския съвет;
- ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на общинския план за развитие;
- представя годишен доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие за одобряване от общинския съвет;
- осигурява публичност и прозрачност на общинския план за развитие, както и на действията по реализацията му.

Общински съвет – Стражица одобрява годишните доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие по предложение на кмета на общината.

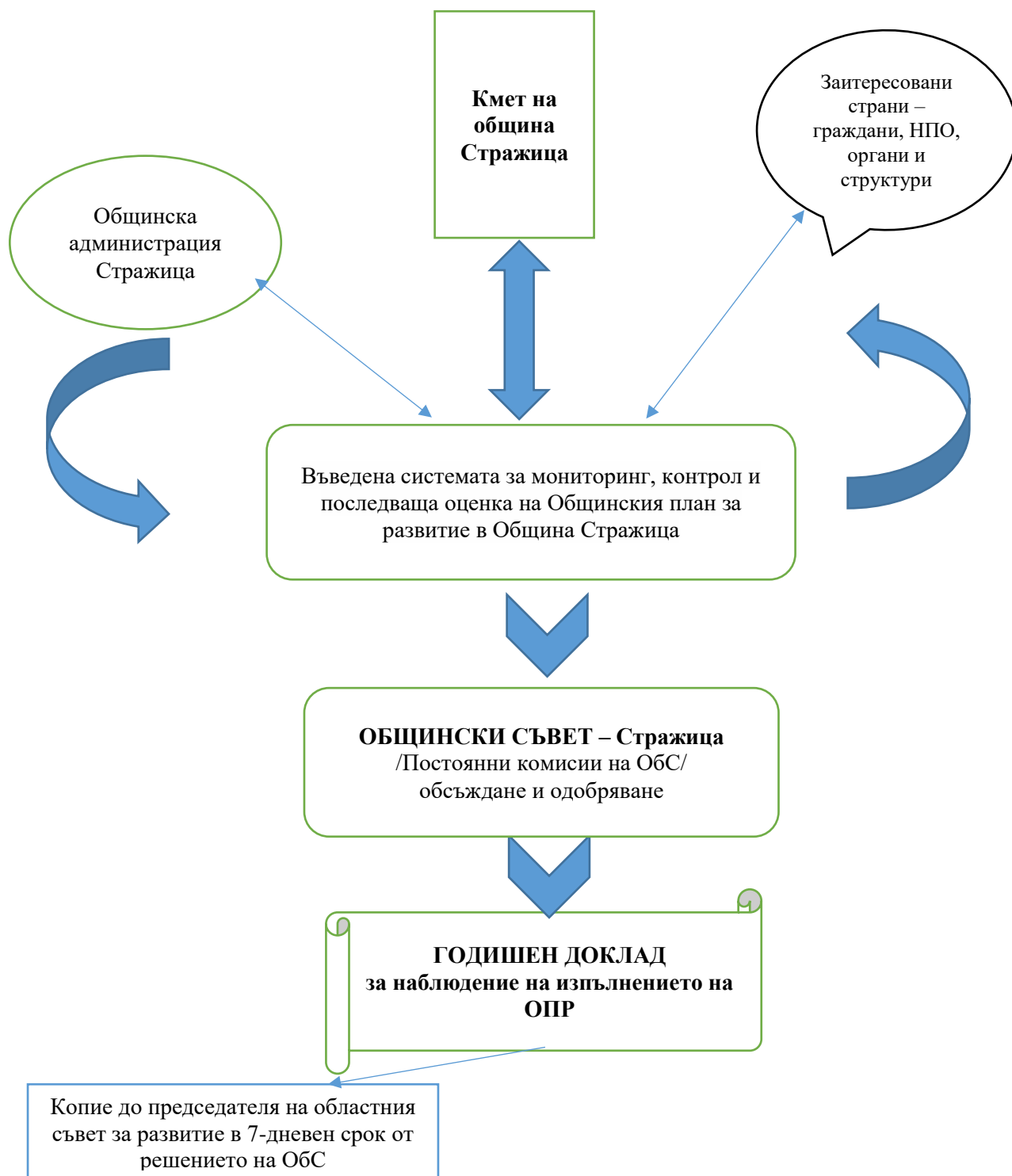
*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР 2014-2020 г. на община
Стражица за периода 01.01.2018-31.12.2018 г.*

Съгласно чл. 91, ал. 8 от ППЗРР, годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие съдържа:

- общите условия за изпълнение на общинския план за развитие и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
- постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение;
- действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие, в т. ч.:
 - ✓ мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
 - ✓ преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
 - ✓ мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на общинския план за развитие;
 - ✓ мерките за постигане на необходимото съответствие на общинския план за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени;
 - ✓ мерките за прилагане принципа на партньорство;
 - ✓ резултатите от извършени оценки към края на съответната година;
- изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на общинските планове за развитие и на областната стратегия за развитие;
- заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

В процеса на разработване на доклада са използвани следните информационни източници: Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН и ИСУН 2020); официални данни и статистическа информация от ТСБ – Север, гр. Велико Търново, ДБТ - гр. Горна Оряховица; интернет сайтове и портали - Община Стражица, НСИ, АЗ, ОПОС, ОПДУ, ОПРР, ОПРЧР, ОПИК, ПРСР; информация, предоставена от дирекциите и отделите на Общинска администрация - Стражица.

Данните в някои части на социално-икономическия анализ са с година назад във времето (2017 г. вместо 2018 г.), тъй като националната статистика не разполага с по-актуални обработени данни. Навсякъде в годишния доклад са използвани последни актуални данни от различните институции към м. февруари 2019 г.

II. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПР 2014-2020 И В ЧАСТНОСТ ПРОМЕНЕТЕ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ НА ОБЩИНАТА

Основната характеристика в национален план, даваща отражение и върху условията за развитие на местно ниво през 2018 г., е сравнителната икономическа и финансова стабилност в цялата страна, съчетана с относително стабилна политическата обстановка и оказваща влияние върху средата за изпълнение на Общинския план за развитие.

При анализиране и проследяване на условията за изпълнение на ОПР са отчетени и настъпилите промени в социално-икономическите условия, оказващи въздействие върху социално-икономическото развитие на общината.

1. Демографска характеристика на община Стражица

По данни на НСИ, към 31.12.2017 г. община Стражица заема шесто място по брой на населението в област Велико Търново. Общият брой на населението в общината към края на 2017 г. възлиза на 11 854 д. (4,9% от населението в област Велико Търново, което е 239 132 д. към 31.12.2017 г.).

Община Стражица се състои от 22 населени места (1 град – Стражица и 21 села). В урбанистично отношение селищната система е мозаечно-дисперсна – един град, 2 големи села – Камен и Кесарево (над 1000 жители) и 4 средно големи села – Асеново, Виноград, Сушица, Царски Извор (500-1000 жители). В град Стражица живее 36,1% от населението в общината – 4279 д. Съотношението между броя на жените и броя на мъжете спрямо общия брой на населението в общината е почти еднакво (50,5% жени : 49,5% мъже).

За периода 2011-2017 г. движението на населението в община Стражица показва една трайна тенденция за намаление - характерна и за градското, и за селското население. Тази тенденция е характерна както за общината, така и за област Велико Търново и за Северен Централен район. Обезлюдяването се дължи на ускорено застаряване, повишена смъртност и увеличаващи се миграционни настроения сред населението.

Таблица 1. Население в община Стражица по населени места за периода 2011-2017 г.

Населени места	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
с. Асеново	633	640	631	640	649	648	667
с. Балканци	144	144	140	132	127	122	117
с. Благоево	368	360	352	342	331	329	325
с. Бряговица	407	407	408	409	394	380	360
с. Виноград	568	583	576	564	555	559	546
с. Владислав	260	262	268	262	253	248	252
с. Водно	3	4	4	3	3	4	2
с. Горски Сеновец	258	264	263	266	243	229	227
с. Железарци	36	36	36	27	29	29	29

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР 2014-2020 г. на община
Стражица за периода 01.01.2018-31.12.2018 г.*

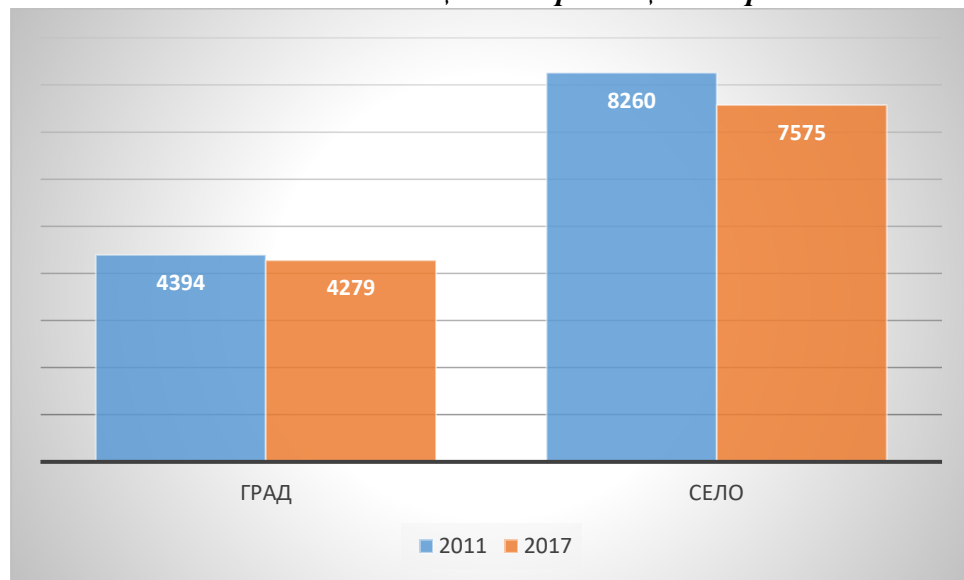
Населени места	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
с. Кавлак	50	46	40	38	35	32	29
с. Камен	1 513	1 502	1 506	1 508	1 498	1 498	1 491
с. Кесарево	1 343	1 321	1 305	1 286	1 258	1 241	1 225
с. Лозен	392	380	368	353	347	330	323
с. Любенци	8	7	7	7	16	15	11
с. Мирово	174	172	169	167	189	183	169
с. Николаево	115	109	100	94	89	80	78
с. Нова Върбовка	244	233	222	242	245	229	222
с. Ново Градище	102	91	88	81	82	79	81
с. Сушица	804	777	764	725	691	665	665
с. Теменуга	24	23	23	21	20	20	18
с. Царски извор	814	803	802	778	774	764	738
гр. Стражица	4 394	4 375	4 372	4 386	4 346	4 322	4 279
Общо	12 654	12 539	12 444	12 331	12 174	12 006	11 854

Източник: Национален статистически институт, 2019 г. www.nsi.bg

Основната част от населението на общината е съсредоточено в гр. Стражица и селата Камен и Кесарево. През 2017 г. населението в град Стражица е намаляло с 2,6% спрямо 2011 г. (4 394 д.), или със 115 д. През 2017 г. населението в селата бележи спад с 8,3% спрямо 2011 г.

От всички населени места, единствено в селата Асеново и Любенци се наблюдава увеличение на населението през разглеждания период 2011-2017 г.

Фигура 1. Изменение на населението в община Стражица за периода 2011-2017 г. (д.)

Източник: Национален статистически институт, 2019 г. www.nsi.bg

Полово-възрастова структура на населението в община Стражица

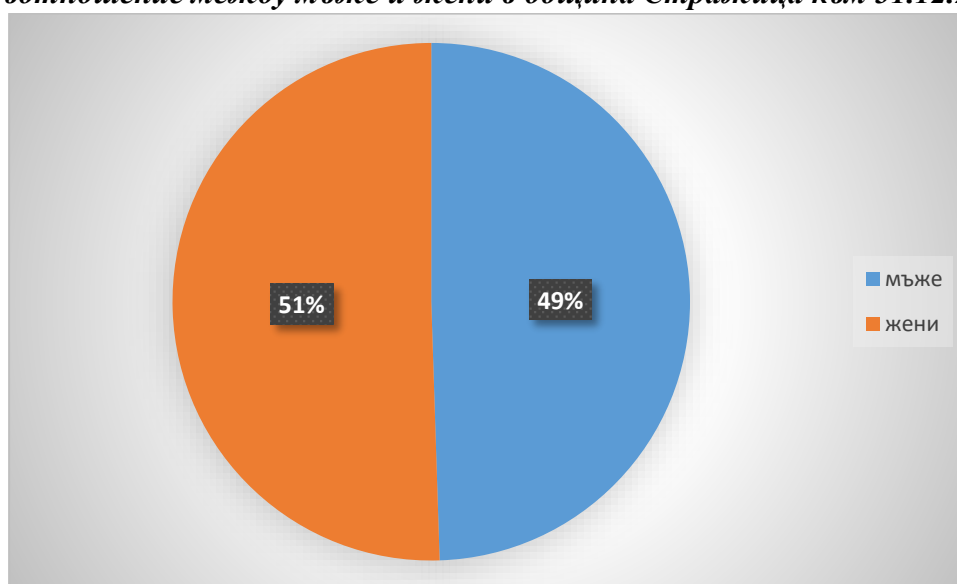
Отношение към възрастовата структура на населението има и **половата структура**. Тя показва съотношението между двата пола - мъже и жени и се влияе от различни фактори като раждаемост, полова диференциация на смъртността (при мъжете тя е по-висока в долните и

средни групи в сравнение с жените), равновесие между половете в детеродна възраст, миграции сред населението и др. Демографският анализ на половата структура дава представа дали има равновесие между двата пола - ако има такава, това е предпоставка за формиране на семейства и аналогично за по-висока раждаемост.

На територията на община Стражица през 2017 г. се наблюдава тенденция, която е характерна за областта, района и страната – превес на жените над мъжете.

През 2017 г. мъжете в община Стражица са били 5 866 или 49,5%, а жените 5 988 или 50,5%.

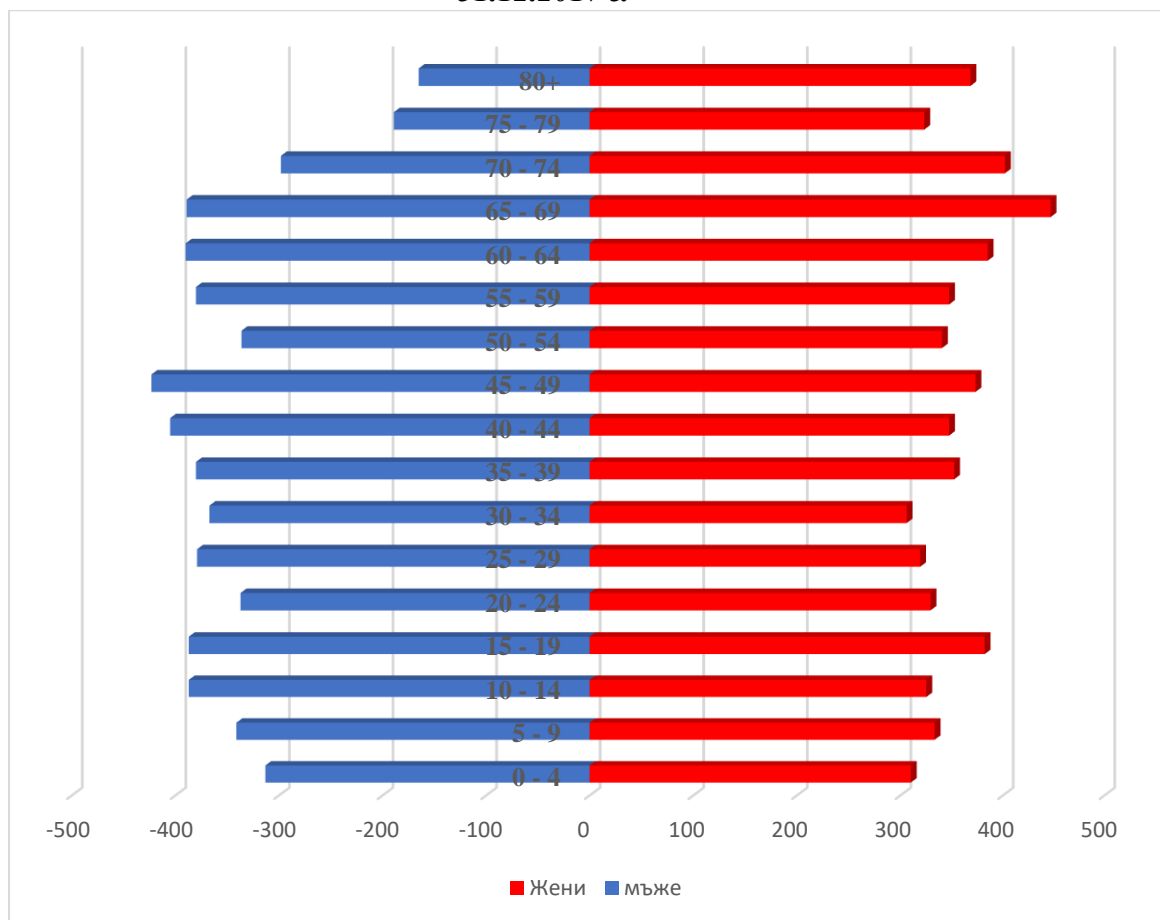
Фигура 2. Съотношение между мъже и жени в община Стражица към 31.12.2017 г.

Източник: Национален статистически институт, 2019 г. www.nsi.bg

Броят на мъжете превишава броя на жените във възрастовия интервал от 0-65 г., като жените преобладават във високите възрасти над 65 г., което се дължи на по-високата продължителност на живота сред жените във високите възрасти.

**Фигура 3. Разпределение на населението по пол и възраст в община Стражица към
31.12.2017 г.**

Източник: Национален статистически институт, 2019 г. www.nsi.bg

Трудоспособен контингент

В пряка връзка с възрастовата структура е трудоспособният контингент на общината, който включва лицата от начална до пределна трудова възраст. Трудоспособният контингент в общината показва нисък дял на лицата в под трудоспособна възраст, по-висок дял на лицата в над трудоспособна възраст, прогресивно намаляване на населението в трудоспособна възраст, което се дължи на по-ниската раждаемост в сравнение със смъртността, а това води до натрупване на население във високите възрасти, което от своя страна представлява заплаха за бъдещото формиране на трудоспособния контингент. През 2017 г. населението в под трудоспособна възраст е около 18,5% от населението на община Стражица. Възрастните над трудоспособна възраст са 2 974 души или 25,1%. Около 56,4% е дялът на хората в трудоспособна възраст на 15 и повече години.

Ниската раждаемост и миграциите на предимно млади хора в бъдеще ще доведат до прогресивно намаляване на работната сила.

Таблица 2. Население по възрастови групи в община Стражица 2011-2017 г.

Година/Показател	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Под трудоспособна	2 337	2 367	2 365	2 352	2 294	2 254	2 195
Мъже	1 199	1 211	1 203	1 194	1 172	1 157	1 129
Жени	1 138	1 156	1 162	1 158	1 122	1 097	1 066
Трудоспособна	7 026	6 990	6 972	6 912	6 828	6 725	6 685
Мъже	3 844	3 808	3 793	3 749	3 689	3 641	3 618
Жени	3 182	3 182	3 179	3 163	3 139	3 084	3 067
Над трудоспособна	3 291	3 182	3 107	3 067	3 052	3 027	2 974
Мъже	1 253	1 203	1 168	1 164	1 165	1 134	1 119
Жени	2 038	1 979	1 939	1 903	1 887	1 893	1 855

Източник: Национален статистически институт, 2019 г. www.nsi.bg

Данните от таблицата показват, че по отношение на възрастовата структура на населението през периода 2011-2017 г. се наблюдават следните тенденции:

- Населението в под трудоспособна възраст намалява със 142 д. (6,1%) за 2017 г. (2195 д.) спрямо 2011 г. (2337 д.);
- Населението в трудоспособна възраст намалява с 341 д. (4,8%) за 2017 г. (6685 д.) спрямо 2011 г. (7026 д.);
- Населението в над трудоспособна възраст е намаляло с 317 д. (9,6%) през 2017 г. (2974 д.) спрямо 2011 г. (3291 д.);

Можем да обобщим, че населението на територията на община Стражица е застаряващо. Това е процес, който е характерен не само за община Стражица, а за цялата област и за страната. Промяната се дължи на увеличаване на продължителността на живота, комбинирана с по-ниска раждаемост. Процесът на демографско остаряване може да се види в намаляването на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване на дела на населението на 60 и повече години.

В процентно отношение делът на населението в под трудоспособна, трудоспособна и над трудоспособна възраст е както следва 18,5%:56,4%:25,1%, а за страната съотношението е 15%:60,6%:24,4%. В заключение на изведените данни, делът на населението в над трудоспособна възраст превишава значително населението в под трудоспособна възраст, като в същото време трудоспособното население в общината е със стойности под средните за страната. Това представлява заплаха за формиране на трудоспособния контингент на община Стражица в бъдеще.

Възпроизводството на населението

Възпроизводството на населението представлява непрекъснатата смяна на поколенията на родителите с поколенията на децата и това се случва чрез процесите на раждаемост, смъртност,

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР 2014-2020 г. на община
Стражица за периода 01.01.2018-31.12.2018 г.*

брачност, разводимост. Възпроизводството се характеризира с коефициентите за раждаемост и смъртност.

Раждаемостта зависи от много фактори като стандарт на живота, качество на здравните услуги, брачност, ниво на образование, промяна в репродуктивното мислене и тенденцията младите хора да искат в по-късен период от живота си да имат деца, по-големи изисквания към брачния партньор и др.

По данни от текущата демографска статистика за периода 2011-2017 г. броят на живородените лица варира, като най-голям брой на живородените лица се отчита през 2011 г. - 171 родени деца. Най-ниски стойности на раждаемостта са отчетени през 2017 г. – 115 деца.

Към 2017 г. общината се нарежда на пето място по брой раждания в област Велико Търново, като на първо място е община Велико Търново, следвана от общините Свищов, Горна Оряховица и Павликени.

В община Стражица се наблюдава тенденция, характерна за повечето общини в страната по отношение на броя на живородените брачни и извънбрачни деца. През 2017 г. броят на живородените брачни деца е 23 или 20% от всички родени деца в общината спрямо 92 извънбрачни или 80%, като също на национално ниво в последните години преобладават извънбрачните деца.

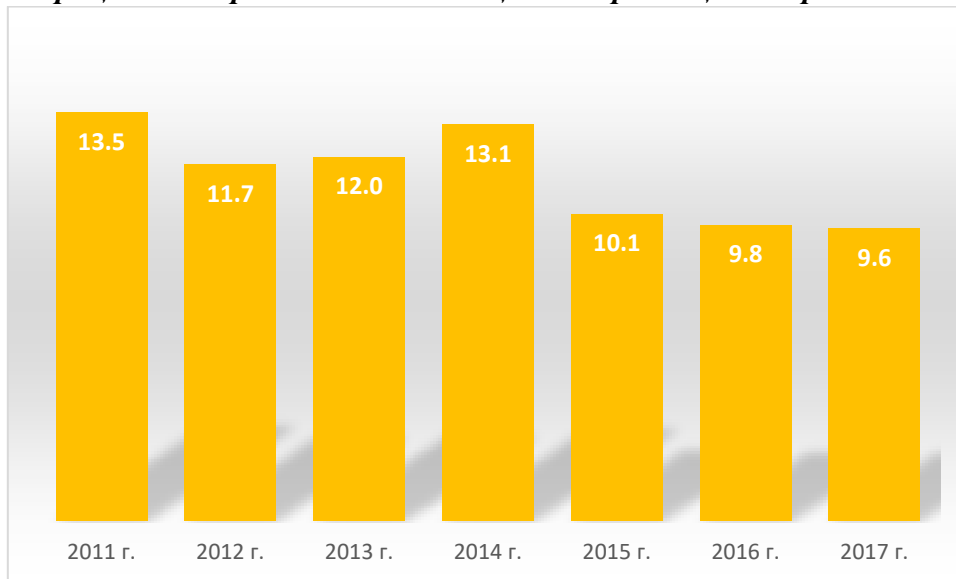
Таблица 3. Естествен прираст за периода 2011-2017 г.

Основни демографски показатели	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Раждаемост (в брой)	171	148	150	162	124	118	115
Смъртност (в брой)	252	245	232	272	229	223	242
Естествен прираст (в брой)	-81	-97	-82	-110	-105	-105	-127

Източник: Национален статистически институт, 2019 г. www.nsi.bg

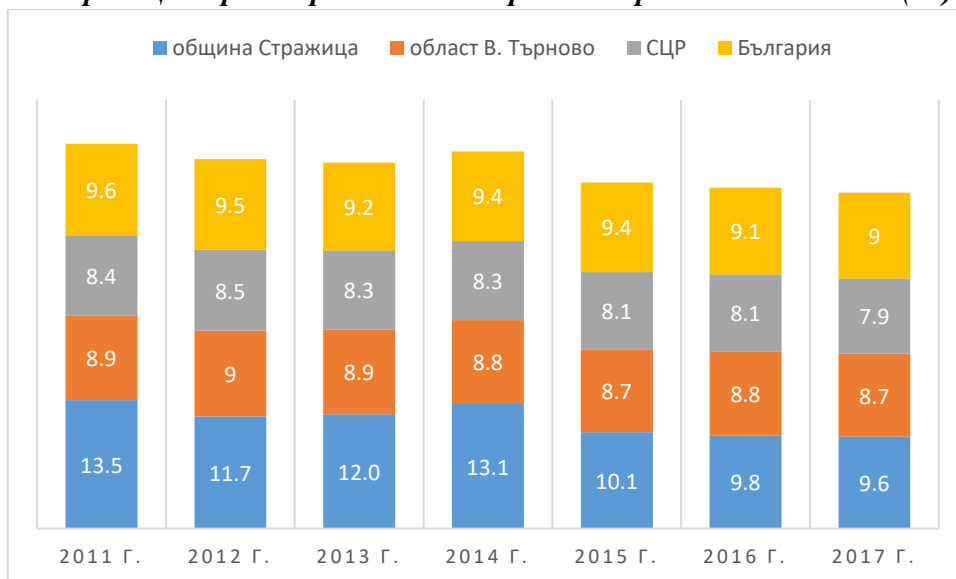
През 2017 г. коефициентът на раждаемост в община Стражица е 9,6‰, като отчита намаление с 3,9‰ спрямо 2011 г. (13,5‰).

Фигура 4. Коефициент на раждаемост в община Стражица за периода 2011-2017 г. (‰)

Източник: Национален статистически институт, 2019 г. www.nsi.bg

Фигура 5. Коефициент на раждаемост в община Стражица, област Велико Търново, Северен Централен район и България за периода 2011-2017 г. (‰)

Източник: Национален статистически институт, 2019 г. www.nsi.bg

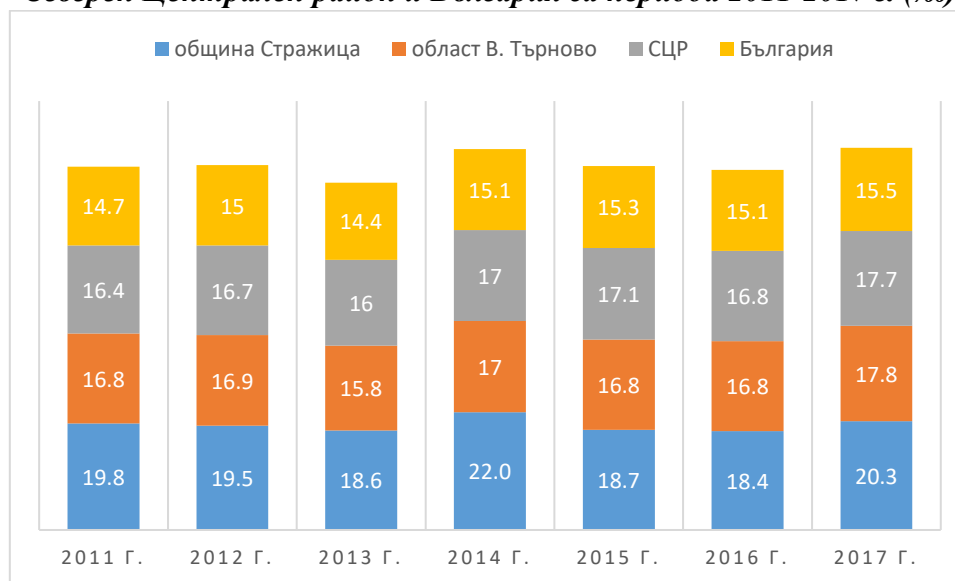
В периода 2011-2017 г. се наблюдава постоянно намаление на коефициента на раждаемост в община Стражица в сравнение с 2011 г. През този период стойностите на раждаемост в общината са по-високи от средните за страната, СЦР и областта.

Основният демографски проблем в общината остава високото ниво на смъртност, което е по-високо от средното за страната (вж. Фиг. 6). Високите нива на смъртност се определят от ниския стандарт на живот, влошаването на здравното обслужване, застаряването на населението, което е характерно за страната, района и областта. По-високата средна продължителност на

живота, съчетана с изселване на хора в активна възраст, води до акумулиране на население в горните възрастови групи, което по логичен път повишава общата смъртност.

Броят на починалите лица през 2017 г. е 242 д., като се наблюдава намаление с 10 д. спрямо 2011 г. (252 д.). Коефициентът на смъртност в общината е със стойност по-висока от средните за страната, района и областта, което е характерно за целия разглеждан период.

Фигура 6. Коефициент на смъртност в община Стражица, област Велико Търново, Северен Централен район и България за периода 2011-2017 г. (‰)

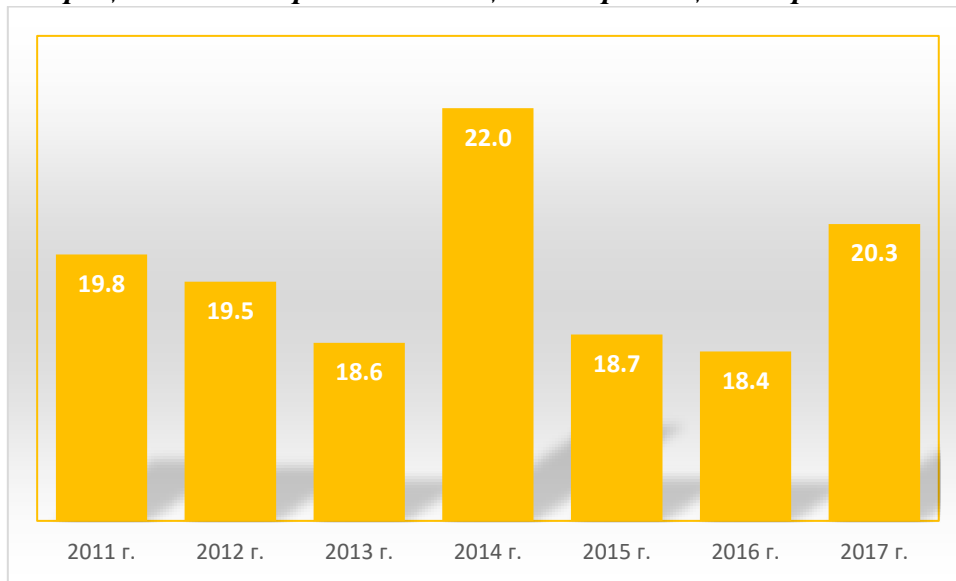

Източник: Национален статистически институт, 2019 г. www.nsi.bg

При смъртността се наблюдава колебание в стойностите, но като цяло задържане на едно високо ниво през целия период. Коефициентът на смъртност през 2017 г. в община Стражица е 20,3‰, по-висок от коефициента в област Велико Търново (17,8‰), коефициента в СЦР (17,7‰) и по-висок от този за страната – 15,5‰.

Поради малко по-ниските стойности на раждаемост в сравнение със смъртността и по-високите стойности на смъртност като цяло, естественият прираст за община Стражица е с отрицателни стойности през целия разглеждан период. По отношение на този показател също се наблюдава отрицателна тенденция - най-голямо намаление на величината е отчетено през 2011 г. Към 2017 г. естественият прираст в община Стражица е -10,6‰, по-висок от средния за страната -6,5‰, но малко по-нисък от средния за областта -10,8‰.

Фигура 7. Коефициент на смъртност в община Стражица за периода 2011-2017 г. (‰)

Източник: Национален статистически институт, 2019 г. www.nsi.bg

Механично движение на населението

Механичното движение на населението, т.е. процесите на изселване и заселване, оказват влияние върху демографското, икономическото и социалното развитие на територията на дадена община.

Механичният прираст в община Стражица също е отрицателен през целия разглеждан период. За периода 2011-2017 г. се наблюдава увеличение в броя на изселилите се от общината, както и в броя на заселилите се. Лошото е, че от общината се изселват предимно млади хора в активна възраст.

Миграцията оказва силен негативен ефект върху възпроизводството на населението, тъй като чрез изселването на жени в родилна възраст се понижава равнището на потенциалната бъдеща раждаемост не само за следващите 10-15 години, но и в по-дълъг период от време. Отрицателният естествен и механичен прираст е потенциален проблем за по-нататъшната жизненост на общината.

Тенденцията, която се наблюдава за община Стражица, област Велико Търново и страната като цяло е, че при заселванията и изселванията жените преобладават над мъжете. За 2017 г. в страната процентът на жените е 53,6% (заселени) и 57,4% (изселени). За област Велико Търново от всички заселени за 2017 г. жените представляват 56,8%, а процентът им в групата на изселените е 58,2%. В община Стражица тази тенденция на преобладаване на мигриралите жени се е запазила.

Таблица 4. Механичен прираст за периода 2011-2017 г.

Основни демографски показатели	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Заселени (в брой)	220	196	198	276	253	216	287
Изселени (в брой)	226	214	211	279	305	279	312
Механичен прираст (в брой)	-6	-18	-13	-3	-52	-63	-25

Източник: Национален статистически институт, 2019 г. www.nsi.bg

2. Икономическо развитие на община Стражица

Проследяваните тенденции в икономическото развитие на областно ниво в област Велико Търново са аналогични и за община Стражица.

Таблица 5. Основни икономически показатели за област Велико Търново за периода 2013-2017 г.

Област Велико Търново	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
БДС (млн. лв.)	1 688	1 700	1 765	1 810	1 932
БДС по икономически сектори					
Аграрен сектор	155	141	146	142	148
Индустриален сектор	468	470	520	532	552
Сектор на услугите	1 065	1 088	1 099	1 135	1 232
БВП (млн. лв.)	1 962	1 957	2 042	2 098	2 227
БВП/ч. (лева)	7 774	7 843	8 288	8 611	9 254

Източник: НСИ

За периода 2013-2017 г. се наблюдава увеличение по всички показатели на икономиката в област Велико Търново – БДС, БВП и БВП на човек от населението.

Икономическото развитие през последните години, въпреки световната финансова криза, очертава положително развитие в община Стражица. Към края на 2017 г., регистрираните стопански субекти в общината са 300, като се наблюдава увеличение спрямо 2012 г., когато предприятията в общината са 286. Броят на заетите лица за 2017 г. възлиза на 1 968 д.

По отношение на структуроопределящите отрасли в икономиката на община Стражица, лидерското място се заема от преработващата промишленост, следвана от земеделието и търговията, която почти достига селското стопанство по ключовия показател „нетни приходи от продажби“.

Положителна тенденция се наблюдава при нетните приходи от продажбите, чиято стойност за 2017 г. е 183 917 х. лв. или бележат увеличение с 30 394 хил. лв. спрямо 2012 г. (153 523 хил. лв.)

По отношение на показателят приходи от дейността също се отчита увеличение за 2017 г. (201 361 хил. лв.) спрямо 2012 г. – 180 890 хил. лв.

През 2017 г. размерът на преките чуждестранни инвестиции в общината е 12 801 хил. лв.

Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР 2014-2020 г. на община
Стражица за периода 01.01.2018-31.12.2018 г.

Промишлеността в община Стражица се концентрира в няколко производствени (радиатори, ел.нагреватели, отоплителна техника, слънчеви инсталации, камини, металообработване, велпапе и опаковки) и преработващи предприятия (дървопреработка, мелничарска промишленост и хлебопроизводство, месопреработващи, млекопреработващи, производство на вино).

За проследяване на икономическото развитие в община Стражица бяха изследвани основни икономически показатели за общината за периода 2014-2017 г. Данните са представени в Таблица 6:

Таблица 6. Основни икономически показатели на община Стражица, 2017 г.

Показатели	Мерна единица	Стойност
Предприятия	Брой	300
Произведена продукция	Хиляди лева	142 540
Приходи от дейността	Хиляди лева	201 361
Нетни приходи от продажби	Хиляди лева	183 917
Разходи за дейността	Хиляди лева	184 007
Печалба	Хиляди лева	16 343
Загуба	Хиляди лева	782
Заети лица	Брой	1 968
Наети лица	Брой	1 718
Разходи за възнаграждения	Хиляди лева	15 086
ДМА	Хиляди лева	102 489
Разходи за придобиване на ДМА през текущата година чрез строителство и закупуване	Хиляди лева	11 153
Чуждестранни преки инвестиции от нефинансовия сектор към 31.12.2017 г.	Хиляди лева	12 801.9

Източник: НСИ

Растениевъдство

Земеделските територии обхващат 67.1 % от територията на общината, а горските територии са 24.8%.

Земеделските земи в общината по данни на ОС „Земеделие“ - Стражица са 337 903 дка, в т. ч. обработваемите са 197 810 дка. и 5 728 дка. пасища. Площите засети със зеленчуци са около 1 ха.

По данни на ОС „Земеделие“ най-много площи заема пшеницата (63 200 дка), ечемик (11 500 дка.), слънчоглед (55 200 дка.), царевица за зърно (45 000 дка.), маслодайна рапица (2 989 дка.), царевица за силаж (1 540 дка.), овес (98 дка.), соя (1 406 дка.), фуражен грах (1 608 дка.).

Броят на земеделските стопанства е 268 бр.

Значителна част от зеленчукопроизводителите са съсредоточени в селата Кесарево и Бряговица. Има два новосъздадени лозови масива с промишлени цели – един в гр. Стражица и един в с. Камен. Овощните и зеленчукови площи са с предимно разпокъсана собственост, поради което не успяват да привлекат инвеститори. Въпреки това, районът на община Стражица е характеризирани като ключов за развитието на зеленчукопроизводството в област Велико Търново и следва целенасочено да се подкрепя. Слабият инвеститорски интерес основно се оправдава с преобладаващия брой дребни стопанства, произвеждащи за собствена консумация.

Животновъдство

Както в по-голямата част от страна, така и на територията на община Стражица, животновъдството е с ограничен обхват на развитие. Броят на животновъдните стопанства е както следва: говедовъдни (20 бр.), овцевъдни (10 бр.), козевъдни (2 бр.), свиневъдни (1 бр.), птицевъдни (11 бр.), пчелини (55 бр.), рибарници (4 бр.).

На базата на наличните над 30 водоема, даващи възможност за рибовъдство, в момента се отглеждат над 600 тона риба, което създава предпоставка за създаване на малки рибопереработвателни предприятия и рибовъдни ферми за постигане на максимална ефективност на сектора и осигуряване на устойчивост. Микрорязовирите, в които се отглежда риба, са локализирани в землищата на селата Асеново, Балканци, Бряговица, Виноград, Камен, Кесарево, Николаево, Нова Върбовка, Сушица и гр. Стражица. Пчеларството също е традиционен подотрасъл на животновъдството с потенциал за развитие на територията на община Стражица. В последните години броят на пчелните семейства леко се увеличава. Въпреки това подотрасълът трябва да бъде стимулиран, тъй като може да бъде алтернативен източник на доходи.

Прави впечатление, че макар да има развит аграрен сектор, на територията на община Стражица отсъстват практики за производство на топлинна и/или електроенергия чрез използването на остатъчни горски и земеделски продукти.

Основните категории животни отглеждани в община Стражица са представени в Таблица 7.

Таблица 7. Основни категории отглеждани животни в община Стражица (брой), 2017-2018 г.

Категории отглеждани животни	2018 г.
Говеда	2 455
Овце	4 650
Кози (общо)	1 210
Свине (общо)	635
Птици (общо)	1 963 300
Пчелни семейства	4 109

Източник: Областна дирекция „Земеделие“ – гр. Велико Търново

3. Пазар на труда

Безработица и заетост

Един от най-сериозните проблеми в община Стражица е безработицата. Тя е една от най-съществените причини за обезлюдяване на общината. Стабилните равнища на заетост в Стражица, ниските нива на безработица, концентрацията на най-висок дял работоспособно население в града останаха в миналото. Равнището на безработицата през 2018 г. по данни на Дирекция „Бюро по труда“ гр. Горна Оряховица в община Стражица е 740 души или 17,3%. По населени места най-голям е броят на безработните в с. Камен – 210 д., гр. Стражица – 165 д., следвани от с. Асеново – 90 д., с. Сушица – 52 д., с. Кесарево – 46 д., Царски Извор – 41 д.

През 2018 г. на територията на община Стражица са заявени 539 несубсидирани работни места и 129 субсидирани работни места.

През 2018 г. с работодатели от община Стражица са сключени 40 договора, от които 18 договора по програми по Закона за насърчаване на заетостта, 8 договора по мерките за насърчаване на заетостта, включително по ОПРЧР.

През 2018 г. на субсидирани работни места са устроени на работа 120 безработни лица, както следва: по мерките за заетост – 3, по програми за заетост, финансирани от държавния бюджет – 37, по проекти, финансирани по линия на ОПРЧР – 80.

През 2018 г. 1 безработно лице е включено в обучение за професионална квалификация.

През 2018 г. на територията на община Стражица са действали следните програми за заетост: Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“, Програма „Старт на кариерата“, Национална програма „Активиране на неактивните лица“, Национална програма „Заетост и обучение на хора с увреждания“, Национална програма „Помощ за пенсиониране“, Програма за обучение и заетост на продължително безработни лица“.

4. Социално развитие

В образователната инфраструктура на територията на община Стражица също протичат неблагоприятни процеси, като естествена последица от негативните демографски и образователни тенденции.

Към 2013 г. на територията на общината функционират: Професионална гимназия по транспорт „Васил Друмев“ в гр. Стражица, 2 СУ – едно в гр. Стражица и едно в с. Камен (бившата селскостопанска гимназия), 3 ОУ – по едно в селата Кесарево, Виноград, Асеново, 2 НУ – по едно в селата Царски извор и Сушица.

През последните години мрежата от детски градини също претърпява реформа и през 2018 г. на територията на община Стражица функционират 4 основни детски градини с по 2 филиала: две детски заведения в гр. Стражица, с филиали в селата Бряговица, Царски извор, Асеново и Сушица, детска градина с. Кесарево с филиали в селата Благоево и Владислав и детска градина с. Камен с филиали в селата Лозен и Виноград.

По отношение на индикаторите в сферата на образованието през последната година се наблюдават различия в сравнение с учебната 2016/2017 г. Броят на децата в детските градини намалява от 489 през 2013/2014 г. на 378 през 2017/2018 г. Броят на детските учители също намалява от 46 на 44. Отчита се намаление в броя на учащите от 1 705 през 2013/2014 г. на 1 375 към 2017/2018 г. или с 19,4%. Намалението в броя на учениците се дължи на протичащите негативни демографски и емиграционни процеси на територията на община Стражица.

Таблица 8. Индикатори в сферата на образованието

Показатели	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Детски градини – общо	4	4	4	4	4
Детски учители	46	46	45	40	44
Децата	489	478	450	399	378
Общообразователни училища	7	7	7	7	7
Специални училища	-	-	-	-	-
Професионални гимназии	1	1	1	1	1
Общо преподаватели по видове учебни институции	120	121	117	138	140
Преподаватели в общообразователни училища	102	103	99	120	122
Преподаватели в професионални гимназии и училища след VI, VII и VIII клас	18	18	18	18	18
Общо - учащи по видове учебни институции	1 705	1 696	1 572	1 476	1 354
Учащи в общообразователни училища	1 336	1 317	1 202	1 155	1 037

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР 2014-2020 г. на община
Стражица за периода 01.01.2018-31.12.2018 г.*

Показатели	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Учащи в специални училища	-	-	16	12	12
Учащи в професионални гимназии (III степен професионална квалификация)	236	232	216	217	176
Учащи в професионални гимназии и професионални училища (II степен професионална квалификация)	108	147	138	92	141
Учащи в професионални училища след VIII клас (I степен професионална квалификация)	-	-	-	-	-

Източник: Национален статистически институт, 2019 г. <http://www.nsi.bg/bg>

На територията на община Стражица има 7 индивидуални практики за първична медицинска помощ в селата Камен, Кесарево, Асеново, Сушица и гр. Стражица. Индивидуалните практики по дентална медицина са общо 2, както и 2 амбулатории за медико-социални грижи.

Към 2017 г. лекарите на територията на община Стражица са 7, като общопрактикуващите са 5, лекарите по дентална медицина са 6, а медицинските специалисти по здравни грижи 9. Броят на детските ясли в общината е 2 към края на 2017 г., а броят на децата в тях е 31.

Таблица 9. Индикатори в сферата на здравеопазването

Индикатори в сферата на здравеопазването	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Лечебни и здравни заведения	-	-	-	-	-
Медицински кадри към 31.12.					
Лекари - общо	8	8	7	7	7
в т.ч. Общопрактикуващи	6	6	5	5	5
Лекари по дентална медицина	6	5	6	6	6
Медицински специалисти по здравни грижи	10	10	9	9	9
Детски ясли	20	2	2	2	2
Деца в детските ясли	30	31	27	33	31

Източник: Национален статистически институт, 2019 г. <http://www.nsi.bg/bg>

III. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ОПР 2014-2020 ВЪЗ ОСНОВА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ И НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

В тази част на доклада са обобщени резултатите от изпълнението на целите и приоритетите, предвидени в Общинския план за развитие на община Стражица през периода от 01.01.2018 г. до 31.12.2018 г. Следвана е структурата на ОПР – стратегически цели, приоритети, специфични цели, като резултатите за изпълнението на конкретните мерки и цели са въз основа на информацията, предоставена от дирекциите и отделите в Община Стражица, външни институции и организации.

Главната цел на ОПР за периода 2014–2020 година е постигане на балансирано устойчиво развитие на територията и повишаване качеството на живот чрез ефективно и рационално управление на местни ресурси и в среда на социално приобщаване

Общинският план за развитие на община Стражица 2014-2020 г. включва:

3 стратегически цели, 5 приоритета и 12 специфични цели, които да ги постигнат:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: Постигане на устойчив растеж чрез повишаване жизнеспособността на местната икономика

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: Постигане на приобщаващ растеж чрез повишаване на заетостта, социалното включване и диверсификация на доходите

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: Подобряване качеството на жизнената среда чрез балансирано развитие на територията, инфраструктурата и достъпността

1. Резултати от изпълнението на Приоритет 1. Традиционни отрасли и бизнес среда

Приоритет 1 е насочен към обновление и усъвършенстване на технологиите в МСП, в т.ч. въвеждане на нисковъглеродни, енергийно ефективни и безотпадни технологии, модернизирани на съществуващи земеделски стопанства и създаване на нови, както подобряване маркетинговите практики за локализиране и др.

В Приоритет 1 са заложили 3 специфични цели и общо 3 мерки за тяхното постигане.

Специфична цел 1.1. Технологична модернизация и въвеждане на иновации в земеделския и промишления сектор

Специфична цел 1.1. съдържа една мярка, насочена към:

- Развитие на традиционни отрасли.

През 2018 г. са подкрепени 7 броя предприятия по мярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани“. По Програмата за развитие на селските райони по мярка 6.3 „Стартова помощ за развитие на малки стопанства“ са подкрепени 5 броя предприятия.

Специфична цел 1.2. Стимулиране на зеленчукопроизводството, овощарството и животновъдството

Специфична цел 1.2. съдържа една мярка, насочена към:

- Подобряване на условията за земеделско производство.

През 2018 г. не са изпълнявани проекти по нито една от мерките от Специфична цел 1.2, по която планираните средства са в размер на 3 000 хил. лв. за целия програмен период.

Специфична цел 1.3. Повишаване атрактивността на индустриалната зона в гр. Стражица

Специфична цел 1.3. съдържа една мярка, насочена към:

- Развитие на индустриалната зона.

През 2018 г. не са изпълнявани проекти по тази мярка от Специфична цел 1.3, по която планираните средства са в размер на 40 хил. лв. за целия програмен период.

2. Резултати от изпълнението на Приоритет 2. Туризъм и културно-историческо наследство

Приоритетът е насочен към наличния, но неусвоен туристически и културно-исторически потенциал на територията, който иначе създава възможност за разнообразяване на местната икономика в посока диверсифициране на доходи и алтернативи за заетост, които биха позволили на местното население свободно да избира своята професионална реализация, а не да поддържа минимален стандарт с намаляващите приходи от реализацията на селскостопанска продукция в условията на нестабилна и нелоялна пазарна среда. За осигуряване на добра възвръщаемост от инвестициите и стабилен ръст на сектора, сериозни усилия следва да бъдат фокусирани в маркетинга на туристическите дестинации с фокус върху целостта и разнообразието на предлагания туристически продукт. За целта, от една страна в Програмата за реализация на ОПР са планирани мерки и действия, насочени към облагородяване на туристическа среда и обекти, а от друга – проучване и социализация на неизследвани ресурси и тяхната интеграция в надобщински продукти и услуги.

В Приоритет 2 са заложили 2 специфични цели и общо 5 мерки за тяхното постигане.

Специфична цел 2.1. Развитие на туризма с акцент върху алтернативните му форми на базата на интегрирани туристически продукти и услуги

Специфична цел 2.1. съдържа общо 2 мерки, насочени към:

- Изграждане на нова и рехабилитация на съществуваща публична туристическа инфраструктура;
- Подобряване на материалната база за настаняване и престой.

По тази специфична цел не са извършвани дейности през 2018 г.

Общата стойност на планираните дейности за тази специфична цел в бюджета на ОПР Стражица 2014-2020 г. е в размер на 3 565 хил. лв. за целия програмен период.

Специфична цел 2.2. Социализация и маркетинг на културно-исторически активи

Специфична цел 2.2. съдържа общо 2 мерки, насочени към:

- Проучване и популяризиране на местното културно-историческо наследство;
- Провеждане на традиционни фестивали и събития от културния календар на територията.

През 2018 г. са изпълнявани дейности за провеждане на традиционни фестивали и събития.

3. Резултати от изпълнението на Приоритет 3. Развитие на човешките ресурси

Приоритет 3 „Развитие на човешките ресурси“ е насочен към повишаване на жизнения стандарт чрез достъпно и конкурентоспособно образование и учене през целия живот, създаване на условия за качествена заетост, намаляване на безработицата, гарантираща социално включване и осигуряване на достъпно и качествено здравеопазване и предотвратяване отпадането от пазара на труда.

Приоритетът включва 3 мерки, които целят постигането на три специфични цели.

Специфична цел 3.1. Подобряване на образователната структура на населението

Тази цел включва само една мярка, насочена към осигуряване на качествено образование за всички. По тази мярка са проведени извънкласни форми на обучение в сфери на интерес от учащите и прилагане на съвременни ИКТ в Общински детски комплекс гр. Стражица.

Специфична цел 3.2. Повишаване квалификацията на работната сила, в т.ч. посредством форми на учене през целия живот

Тази цел включва само една мярка: „Повишаване и адаптация на квалификацията на работната сила съобразно потребностите на пазара на труда“.

През 2018 г. е изпълнен проект „Активирание, обучение и интеграция в заетост на неактивни лица“.

В допълнение за тази мярка трябва да се отбележи, че ежегодно в община Стражица се повишава квалификацията на педагогическия персонал в училищата и детските градини.

Специфична цел 3.3. Насърчаване на предприемачеството

Тази цел включва мярката:

- Създаване на нови форми на предприемачество.

По тази специфична цел не са изпълнени дейности.

Общата стойност на планираните дейности в бюджета на ОПР Стражица 2014-2020 г. за специфична цел 3.3 е в размер на 500 хил. лв. за целия програмен период.

4. Резултати от изпълнението на Приоритет 4. Достъпност и качество на средата за живот

Приоритетът е насочен към модернизация на цялостната инфраструктура, осигуряваща достъпност и качество на средата за живот – рехабилитация на общинска пътна и улична мрежа; изпълнението на мерките и дейностите по възстановяване на съществуващата и изграждането на нова екологична инфраструктура – водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции за отпадни води и депониране на битови отпадъци. Реализирането на мерки за съхраняване и разпространяване на местното изкуство, традиции и обичаи и тяхното популяризиране е важно за формирането на културния облик на общината.

Постигането на по-голямо качество и разнообразие в общественото обслужване на селата предполага обезпечаване от здравни, образователни и социални услуги, заедно с повече разнообразие на търговското предлагане и културните прояви, при обвързване на селата за съвместно ползване на най-важните обслужващи обекти.

Той съдържа 2 цели и 10 мерки, насочени към:

Специфична цел 4.1. Изграждане на нова и модернизиране на съществуваща инфраструктура, осигуряваща достъпност и по-добри условия за живот

Тази специфична цел включва няколко мерки, насочени към:

- Рехабилитация на общинска пътна и улична мрежа;

- Изграждане и реконструкция на ВиК мрежата;
- Рехабилитация на образователната инфраструктура;
- Изграждане и ремонт на инфраструктура за спорт и свободно време;
- Рехабилитация на социална и здравна инфраструктура и създаване на условия за социално приобщаване;
- Ремонт и модернизиране на техническата база в областта на културата;
- Ограничаване влиянието на фактори с екологичен риск.

По мярка „Рехабилитация на общинска пътна и улична мрежа“ са извършвани довършителни работи по реконструкция и рехабилитация на общинската пътна и улична мрежа (ул. „Пазарщина“).

По мярка „Изграждане и реконструкция на ВиК мрежата“ е реализирана дейност по „Реконструкция и подмяна на довеждащ водопровод до с. Бряговица/от ПС „Джулюница“ до връзка с вътрешна водопроводна мрежа“, по която са реконструирани общо 4300 м. Освен това е извършен и ремонт на водопровод в с. Теменуга, като са ремонтирани 460 м.

По мярка „Рехабилитация на образователната инфраструктура“ не са изпълнявани дейности.

По мярка „Изграждане и ремонт на инфраструктура за спорт и свободно време“ няма информация към края на 2018 г. да са изпълнени дейности.

По мярка „Рехабилитация на социална и здравна инфраструктура и създаване на условия за социално приобщаване“ е в процес на изпълнение проект „Услуги за ранно детско развитие в община Стражица“. Чрез проекта се продължава дейността на създадените по проект за социално включване интегрирани услуги за ранно детско развитие, насочени към деца от 0 до 7 годишна възраст от уязвими групи, включително деца с увреждания и техните семейства, както и бъдещи родители. В процес на изпълнение е и проект „Осигуряване на топъл обяд в община Стражица“, който има за цел подобряване качеството на живот на самотно живеещи лица и семейства получаващи ниски пенсии, лица с доказана липса на доходи и др.

Проект „Деинституционализация на социални услуги за деца в община Стражица“, финансиран по Оперативна програма „Региони в растеж“ е в процес на изпълнение, като основните му цели са осигуряване на социално включване и равен достъп до услуги на деца и младежи, настанени в ДДЛРГ, включително и за деца с увреждания, както и осигуряване на инфраструктура за услуги в общността за деца и младежи съгласно Картата на услугите за подкрепа в общността и в семейна среда и Карта на резидентните услуги.

От 2018 г. в община Стражица стартира изпълнението на проект „Социални иновации за достоен живот в община Стражица“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“. Целта на проекта е да надгради постигнатите добри резултати по схема „Независим живот“, чрез разширяване на спектъра от услуги, а именно въвеждане на иновативни за територията на общината услуги в домашна среда за хора със затруднения в самообслужването. Целевата група на проекта са хора с увреждания и хора над 65 години с ограничения или в невъзможност за самообслужване. Проектът ще подобри достъпа до социални и здравни услуги, до психологическа подкрепа, постигане на независимост и социално включване за възрастните хора и хората с увреждания. Проектът насърчава и равните възможности на уязвимите групи, като се разширява обема, многообразието и целенасочеността на социалните услуги, предоставяни в общността.

По мярка „Ремонт и модернизирание на техническата база в областта на културата“ е реализиран проект „Основен ремонт на църква „Рождество на Света Богородица“ гр. Стражица“ със средства от Общинския бюджет.

По мярка „Повишаване на енергийната ефективност за общински сгради“ през 2018 г. се изпълнява проект „Изпълнение на пакет мерки за повишаване на енергийната ефективност в: „Административна сграда на общинска администрация - град Стражица“, „Административна сграда на БКС (Общинска сграда в кв. 102, гр. Стражица) - град Стражица“, финансиран по Национален доверителен екофонд.

По мярка „Ограничаване влиянието на фактори с екологичен риск“ са извършени ремонтни дейности на три язовира, финансирани от Междуведомствена комисия за възстановяване и подпомагане към Министерски съвет:

- Ремонт на язовир „Ръбе“ в с. Сушица;
- Ремонт на язовир „Сусурлука“ в с. Сушица;
- Ремонт на язовир „Ташлъдере“ в с. Камен.

Освен това през 2018 г. се изпълнява и проект „Рекултивация на депо за твърди битови отпадъци гр. Стражица, област Велико Търново“, финансиран със средства от ПУДООС.

Специфична цел 4.2. Подобряване облика и свързаността между населените места

Към тази специфична цел е заложена само една мярка „Рехабилитация на обществени площи“, по която е извършен основен ремонт на парк „Ангел Каралийчев“ със средства от Общинския бюджет.

5. Резултати от изпълнението на Приоритет 5. Добро управление и партньорство

Приоритет 5 „Добро управление и партньорство“ е насочен към повишаване на ефективността и ефикасността на съществуващите общински политики за успешно оползотворяване на местните ресурси; ефикасно и икономично използване на фондове, земи, човешка сила и други ресурси; повишаване нивото на децентрализация и гражданско участие в дейностите по планирането и осъществяването на програми/проекти; регулярно провеждане на сравнителни анализи за стойността на предоставяните услуги като цени, време, и др., за да може общината „да вижда“ къде е мястото ѝ сред останалите общини.

Приоритетът включва 4 мерки, които целят постигането на две специфични цели.

Специфична цел 5.1. Развиване на модерна и отворена към граждани и бизнес администрация

По тази специфична цел са включени 2 мерки, които са насочени към:

- Развитие на резултатно-ориентирана администрация;
- Осигуряване на пространствена и материална основа за развитие.

По тази специфична цел няма изпълнени дейности.

Специфична цел 5.2. Насърчаване на общностното развитие на територията на база на сътрудничество и широко партньорство

По тази специфична цел са включени 2 мерки, които са насочени към:

- Прозрачност и отчетност на управлението;
- Сътрудничество и подкрепа.

По мярка „Сътрудничество и подкрепа“ се изпълнява проект по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности за изготвяне на Стратегия за ВОМР на общините Лясковец-Стражица“, финансиран по Програмата за развитие на селските райони.

В процес на изпълнение е и проект „Трансгранично партньорство между община Болинтин Вале и община Стражица, с цел подобряване на системата за вземане на решения - редици от мостове и врати“. Финансовата подкрепа се осъществява по Програмата за Трансгранично сътрудничество Интеррег V-A Румъния - България.

Конкретните индикатори за финансовото изпълнение, както и резултатите от реализацията на Приоритетите са отразени в Приложение 1 „Изпълнени проекти и дейности от Програмата за реализация на ОПР 2014-2020 г. на община Стражица за периода 01.01-31.12.2018 г.“

**IV. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ И
ПРИОРИТЕТИТЕ НА ОПР 2014-2020 ВЪЗ ОСНОВА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА
НАБЛЮДЕНИЕ**

Постигнатият напредък за изпълнение на целите и приоритетите на ОПР 2014-2020 въз основа на индикаторите за наблюдение (индикатори за въздействие за целите и индикатори за резултат за приоритетите) е представен по-долу:

Таблица 10. Изпълнение на индикаторите за резултат на Общински план за развитие на община Стражица 2014-2020 г. за 2018 г.

Мярка	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност – 2012/2013 г.	Постигнат напредък през 2018 г.	Целева стойност 2020 г.	Степен на изпълнение/ изменение
Приоритет 1. Традиционни отрасли и бизнес среда							
Специфична цел 1.1 Технологична модернизация и въвеждане на иновации в земеделския и промишления сектор							
Мярка 1.1.1 Развитие на традиционни отрасли	Земеделски стопанства	Брой	ОС „Земеделие“	218 – 2013 г.	268	251	Преизпълнен
	Разходи за ДМА	Хил. лв	НСИ	71,451 – 2012 г.	102 489 – 2017 г.	107,176	95,6%
	Произведена продукция	Хил. лв	НСИ	116,050 - 2012 г.	142 540 – 2017 г.	174,075	83,6%
Специфична цел 1.2 Стимулиране на зеленчукопроизводството, овощарството и животновъдството							
Мярка 1.2.1 Подобряване на условията за земеделско производство	Площи с трайни насаждения и зеленчуци	Дка	ОС „Земеделие“	1628,196 – 2013 г.	2390,1	2370	Преизпълнен
	Площи за биоземеделие	Дка	ОС „Земеделие“	650 - 2103 г.	1410	975	Преизпълнен
	Напоителни системи	Брой	Община Стражица	0	0	3	0%
	Местен пазар	Брой	Община Стражица	0	0	1	0%
Специфична цел 1.3 Повишаване атрактивността на индустриалната зона в гр. Стражица							
Мярка 1.3.1 Развитие на индустриалната зона	Маркетингова стратегия	Брой	Община Стражица	0	0	1	0%
	ЧПИ в нефинансовите предприятия	Хил. евро	НСИ	5633.2 - 2012 г.	12801,9	7323,16	Преизпълнен
Приоритет 2. Туризм и културно-историческо наследство							
Специфична цел 2.1 Развитие на туризма с акцент върху алтернативните му форми на базата на интегрирани туристически продукти и услуги							
Мярка 2.1.1 Изграждане на нова и рехабилитация на съществуваща публична туристическа инфраструктура	Включени местни територии/обекти в регионални туристически продукти	Брой	Община Стражица	0 – 2013 г.	3	3	100%
	Актуализирана програма за развитие на туризма	Брой	Община Стражица	0 – 2013 г.	1	1	100%

Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР 2014-2020 г. на община
Стражица за периода 01.01.2018-31.12.2018 г.

Мярка	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност – 2012/2013 г.	Постигнат напредък през 2018 г.	Целева стойност 2020 г.	Степен на изпълнение/ изменение
	Благоустроени съществуващи туристически обекти	% от общия брой обекти	Община Стражица	0 – 2013 г	8,64	40	21,6%
	Модернизирани съществуващи места за настаняване	% от общия брой места	Община Стражица	33 – 2013 г.	42	50	84%
	Заведения за хранене и развлечения	% от общия брой места	Община Стражица	20 – 2013 г.	43	60	71,6%
Специфична цел 2.2 Социализация и маркетинг на културно-исторически активи							
Мярка 2.2.1 Проучване и популяризиране на местното културно-историческо наследство	Проучени, разкрити и социализирани НКЦ	Брой	Община Стражица, НИНКН	0	0	75	0%
	Внедряване на аудио визуални техники при представяне на местните забележителности	Брой	Община Стражица	0	0	3	0%
Мярка 2.2.2 Провеждане на традиционни фестивали и събития от културния календар на територията	Нови събития в годишния културен календар	Брой	Община Стражица	0	5	5	100%
Приоритет 3. Развитие на човешките ресурси							
Специфична цел 3.1 Подобряване на образователната структура на населението							
Мярка 3.1.1 Осигуряване на качествено	Проекти, насърчаващи сътрудничество между местни училища и бизнес	Брой	Община Стражица	0 – 2013 г.	0	7	0%

Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР 2014-2020 г. на община
Стражица за периода 01.01.2018-31.12.2018 г.

Мярка	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност – 2012/2013 г.	Постигнат напредък през 2018 г.	Целева стойност 2020 г.	Степен на изпълнение/ изменение
образование за всички	Завършващи средно образование ученици от ромски произход	% от всички завършили	Община Стражица	x	51	20	Преизпълнен
Специфична цел 3.2 Повишаване квалификацията на работната сила, в т.ч. посредством форми на учене през целия живот							
Мярка 3.2.1 Повишаване и адаптация на квалификацията на работната сила съобразно потребностите на пазара на труда	Заети в нефинансовите предприятия	Брой	НСИ	1773 – 2012 г.	1968	2660	73,9%
	Реализирани проекти в полза на интеграцията на непривилегирани групи	Брой	Община Стражица	0 – 2013 г.	4	10	40%
	Обучени местни лица в програми за квалификация и преквалификация	Брой	Община Стражица	0 – 2013 г.	1	500	0,2%
Специфична цел 3.3. Насърчаване на предприемачеството							
Мярка 3.3.1. Създаване на нови форми на предприемачество	Новосъздадени фирми	Брой	Община Стражица	0 – 2013 г.	26	10	Преизпълнен
	Професионално насочени младежи в риск от социално изключване и младежи от маргинализирани общности	% от общия брой лица	Община Стражица	0 – 2013 г.	34,8	20	Преизпълнен
Приоритет 4. Достъпност и качество на средата на живот							
Специфична цел 4.1 Изграждане на нова и модернизиране на съществуваща инфраструктура, осигуряваща достъпност и по-добри условия за живот							
Мярка 4.1.1 Рехабилитация на	Дължина на реконструирани или	% от всички общински пътища	Община Стражица	54,51 – 2013 г.	61,4	81,77	33,7%

Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР 2014-2020 г. на община
Стражица за периода 01.01.2018-31.12.2018 г.

Мярка	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност – 2012/2013 г.	Постигнат напредък през 2018 г.	Целева стойност 2020 г.	Степен на изпълнение/ изменение
общинска пътна и улична мрежа	подобри общински пътища						
	Рехабилитирана улична мрежа	% от цялата улична мрежа	Община Стражица	4,19 – 2013 г.	9,6	10,47	91,7%
Мярка 4.1.2 Изграждане и реконструкция на ВиК мрежата	Подмяна на водоснабдителни тръби	Метри	„ВиК Йовковци“ ООД	x	5017	x	-
	Население в гр. Стражица, обслужено от ПСОВ	%	Община Стражица	0 – 2013 г.	0	100	0%
	Домакинства в селата Камен, Кесарево и Сушица, свързани с канализационната мрежа	%	Община Стражица	0 – 2013 г.	52%Камен, 58%Кесарево, 40%Сушица	100	52% за Камен, 58% Кесарево, 40% Сушица
Мярка 4.1.3. Рехабилитация на образователната инфраструктура	Модернизирани физкултурни салони и спортни площадки	Брой	Община Стражица	0 – 2013 г.	0	4	0%
	Училища и детски градини с обновена външна фасада	Брой	Община Стражица	5 – 2013 г.	0	8	0%
	Оборудвани детски градини със съвременни съоръжения за игра и занимания	Брой	Община Стражица	0 – 2013 г.	0	4	0%
Мярка 4.1.4 Изграждане и ремонт на инфраструктура за спорт и свободно време	Обновени спортни обекти	Брой	Община Стражица	0 – 2013 г.	0	2	0%

Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР 2014-2020 г. на община
Стражица за периода 01.01.2018-31.12.2018 г.

Мярка	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност – 2012/2013 г.	Постигнат напредък през 2018 г.	Целева стойност 2020 г.	Степен на изпълнение/ изменение
Мярка 4.1.5 Рехабилитация на социална и здравна инфраструктура и създаване на условия за социално приобщаване	Предоставяни нови социални услуги в общността	Брой	Община Стражица	10 – 2013 г.	11	13	84%
	Потребители на социални услуги в общността	Брой	Община Стражица	530 – 2013 г.	941	795	Преизпълнен
	Сключени договори между общината и доставчици на социални услуги	Брой	Община Стражица	0 – 2013 г.	0	3	0%
Мярка 4.1.6 Ремонт и модернизирание на техническата база в областта на културата	Обновени обекти в областта на културата и религията	Брой	Община Стражица	7 – 2013 г.	11	15	73,3%
Мярка 4.1.7 Повишаване на енергийната ефективност за общински сгради	Пакет мерки	Брой	Община Стражица	0 - 2013 г.	1	6	16,6%
	Размер на енергийни спестявания	Тое (тон нефтен еквивалент)	Община Стражица	3,4 (2012)	10,46	Съгласно НПДЕЕ	-
	Енергоспестяващи мерки за улично осветление	Брой	Община Стражица	0 - 2013 г.	1	5	20%
Мярка 4.1.8. Ограничаване влиянието на фактори с екологичен риск	Разделно събрани твърди битови отпадъци	%	Община Стражица	x	0,27	x	-
	Население, обслужено от регионалното депо за отпадъци	%	Община Стражица	0 – 2013 г.	100	100	100%
	Население, ползващо се от мерки за защита от природни бедствия и аварии	% от общото население	Община Стражица	0 – 2013 г.	17	60	28,3%

Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР 2014-2020 г. на община
Стражица за периода 01.01.2018-31.12.2018 г.

Мярка	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност – 2012/2013 г.	Постигнат напредък през 2018 г.	Целева стойност 2020 г.	Степен на изпълнение/ изменение
Специфична цел 4.2 Подобряване облика и свързаността между населените места							
Мярка 4.2.1 Рехабилитация на обществени площи	Поддържани зелени системи в населените места	Метри	Община Стражица	x	x	x	-
	Населени места с обновени централни части и площи	Брой	Община Стражица	0 – 2013 г.	1	5	20%
	Изградени нови детски и фитнес площадки	Брой	Община Стражица	0 – 2013 г.	0	5	0%
	Обновени и обезопасени съществуващи детски и фитнес площадки	Брой	Община Стражица	3 – 2013 г.	1	8	12,5%
Мярка 4.2.2 Транспорт и сигурност	Транспортни услуги	Брой	Община Стражица	0 – 2013 г.	2	2	100%
	Населени места с осигурено видеонаблюдение в обществени зони - с натрупване	Брой	Община Стражица	0 - 2013	1	3	33,3%
Приоритет 5. Добро управление и партньорство							
Специфична цел 5.1 Развиване на модерна и отворена към граждани и бизнес администрация							
Мярка 5.1.1 Развитие на резултатно-ориентирана администрация	Електронни услуги	Брой	Община Стражица	0 – 2013 г.	0	5	0%
	Общински служители, успешно преминали курсове за подобряване на професионалните компетентности и умения	Брой	Община Стражица	25 - 2013 г.	33	68	48,5%

Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР 2014-2020 г. на община
Стражица за периода 01.01.2018-31.12.2018 г.

Мярка	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност – 2012/2013 г.	Постигнат напредък през 2018 г.	Целева стойност 2020 г.	Степен на изпълнение/ изменение
	Извършени оценки на въздействието на местни нормативни актове	Брой	Община Стражица	0 - 2013 г.	0	5	0%
Мярка 5.1.2 Осигуряване на пространствена и материална основа за развитие	Въведени в общинска администрация нови хардуерни и софтуерни продукти	Брой	Община Стражица	0 – 2013 г.	4	5	80%
	Пространствени планове за развитие на територията	Брой	Община Стражица	1 - 2014 г.	0	2	0%
Специфична цел 5.2 Насърчаване на общностното развитие на територията на база на сътрудничество и широко партньорство							
Мярка 5.2.1 Прозрачност и отчетност на управлението	Проведени обществени консултации с местното население	Брой	Община Стражица	0 - 2013 г.	7	20	35%
Мярка 5.2.2 Сътрудничество и подкрепа	Сключени договори на проекти, подадени пред МИГ Лясковец-Стражица	Брой	МИГ Лясковец - Стражица	16 – 2013 г.	0	40	0%
	Проекти, изпълнени в сътрудничество, повишаващи ефективността в управлението и общностното развитие	Брой	Община Стражица, МИГ Лясковец-Стражица	0 - 2013 г.	4	5	80%
	Подкрепени, с общински средства, проекти за разрешаване на местни проблеми	Брой	Община Стражица	0 - 2013 г.	5	15	33,3%

Източник: ИСУН и ИСУН 2020, Справки ПРСР, Национален статистически институт, 2018; ВиК, 2018 г., Община Стражица, Дирекция „Бюро по труда“

Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР 2014-2020 г. на община
Стражица за периода 01.01.2018-31.12.2018 г.

Таблица 11. Изпълнение на индикаторите за въздействие на Общински план за развитие на община Стражица 2014-2020 г. за 2018 г.

Индикатор за въздействие	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност – 2012/2013 г.	Постигнат напредък през 2018 г.	Целева стойност 2020 г.	Степен на изпълнение/ изменение
Стратегическа цел 1: Постигане на устойчив растеж чрез повишаване жизнеспособността на местната икономика						
Необработваеми площи	% от земеделските площи	ОС „Земеделие“	20% - 2013 г.	18	15	40%
Печалба на нефинансовите предприятия	Хил. лв.	НСИ	11 627 - 2012 г.	16 343	17 441	93,7%
Средна годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение	Лв.	НСИ	6 079 - 2012 г.	8 586	9 392,6	91,4%
Приходи от туризъм и култура спрямо общите приходи в общинския бюджет	% от общите приходи	Община Стражица	0.5 - 2012 г.	0,05	1.5	3,33%
Стратегическа цел 2: Постигане на приобщаващ растеж чрез повишаване на заетостта, социалното включване и диверсификация на доходите						
Коефициент на безработица	%	Бюро по труда, гр. Горна Оряховица	31,9 – 2012 г.	23,2	25,52	Преизпълнен
Заетост на икономически активното население	% от населението на възраст 15-64	НСИ	41 – 2011 г.	39,8	58	67,2%
Относителен дял на лицата над 7 години със средно и висше образование	%	НСИ	41,1 – 2011 г.	41,1	65,9	62,4%
Диверсифицирани приходи	Вид приходи (наем, търговия, заплата,	Анкетно допитване сред населението	0 – 2013 г.	Няма данни за индикатора	2	-

Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР 2014-2020 г. на община
Стражица за периода 01.01.2018-31.12.2018 г.

Индикатор за въздействие	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност – 2012/2013 г.	Постигнат напредък през 2018 г.	Целева стойност 2020 г.	Степен на изпълнение/ изменение
	самонаето лице, дивиденти)					
Лица в риск от бедност и социално изключване	% от общото население	Анкетно допитване за средния размер на месечния доход; Община Стражица за лица на социални помощи	x	Няма данни за индикатора	-20%	-
Стратегическа цел 3: Подобряване качеството на жизнената среда, чрез балансирано развитие на територията, инфраструктурата и достъпността						
Водозагуби	%	„ВиК Йовковци“ ООД	88 - 2012 г.	80,7	48	18,25%
Пътнотранспортни произшествия	%	РУ Велико Търново	x	85	-20%	
Пречистени отпадни води	% от всичките отпадни води на територията	Община Стражица	x	27	x	x
Разход на енергия за общински сгради	%	Община Стражица	100 - 2013 г.	152	70	Разходът е увеличен поради включването на нови сгради за соц. услуги
Концентрации на фини прахови частици	^g/m3	РИОСВ Велико Търново	x	x	x	x
Удовлетвореност от качеството на предоставяните услуги	% от населението	Анкетно допитване	0 – 2013 г.	100	51	Преизпълнен

Източник: ИСУН и ИСУН 2020, Справки ПРСР, Национален статистически институт, 2018; ВиК, 2018 г., Община Стражица, Дирекция „Бюро по труда“

Постигнатият напредък за изпълнение на целите и приоритетите на ОПР 2014-2020 въз основа на финансовите индикатори за изпълнение е представен на следващата таблица:

Таблица 12. Финансово изпълнение на приоритети от ОПР 2014-2020 г. за 2018 г.

Приоритет	Изпълнение 2018 г. (хил. лв.)	Бюджет ОПР (в хил. лв.)	% изпълнение от ОПР
Приоритет 1. Традиционни отрасли и бизнес среда	973	6 040	16%
Приоритет 2. Туризъм и културно-историческо наследство	64	4 073	2%
Приоритет 3. Развитие на човешките ресурси	738	2 290	32%
Приоритет 4. Достъпност и качество на средата за живот	5 458	49 992	11%
Приоритет 5. Добро управление и партньорство	261	2 415	11%
ОБЩО	7 494	64 810	12%

Източник: Приложение №1. Изпълнени проекти и дейности от Програмата за реализация на ОПР 2014-2020 г. на община Стражица за периода 01.01-31.12.2018 г.

От данните могат да се направят следните изводи:

- През 2018 г. с най-висок процент на изпълнение спрямо заложеното за него е Приоритет 3. „Развитие на човешките ресурси, като само за 2018 г. изпълнението на приоритета възлиза на 32% от общото изпълнение за Приоритет 3 за целия програмен период. Вложените средства по него са в размер на 738 хил. лв. Изпълнението по този приоритет се дължи основно на два проекта, които са в процес на изпълнение през 2018 г., а именно: проект „Създаване на нови работни места в „Тотал Вино“, гр. Лясковец“ и проект „Иновативен модел на интеграция на учениците от етническите малцинства“. Първият проект е финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, а вторият е финансиран по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“.

- На второ място като процентно изпълнение спрямо заложеното за него е Приоритет 1. „Традиционни отрасли и бизнес среда“ с 973 хил. лв. вложени средства и 16% изпълнение. По този приоритет са вложени средства благодарение на изпълнението на проекти, финансирани по Програмата за развитие на селските райони.

- На трето място по изпълнение спрямо целевите стойности е Приоритет 4. „Достъпност и качество на средата за живот“ с 5 458 хил. лв. и 11% изпълнение на заложените за него средства за целия програмен период. По този приоритет действително са вложени най-много средства като абсолютна стойност, както и са планирани най-голяма част от средства в бюджета на ОПР

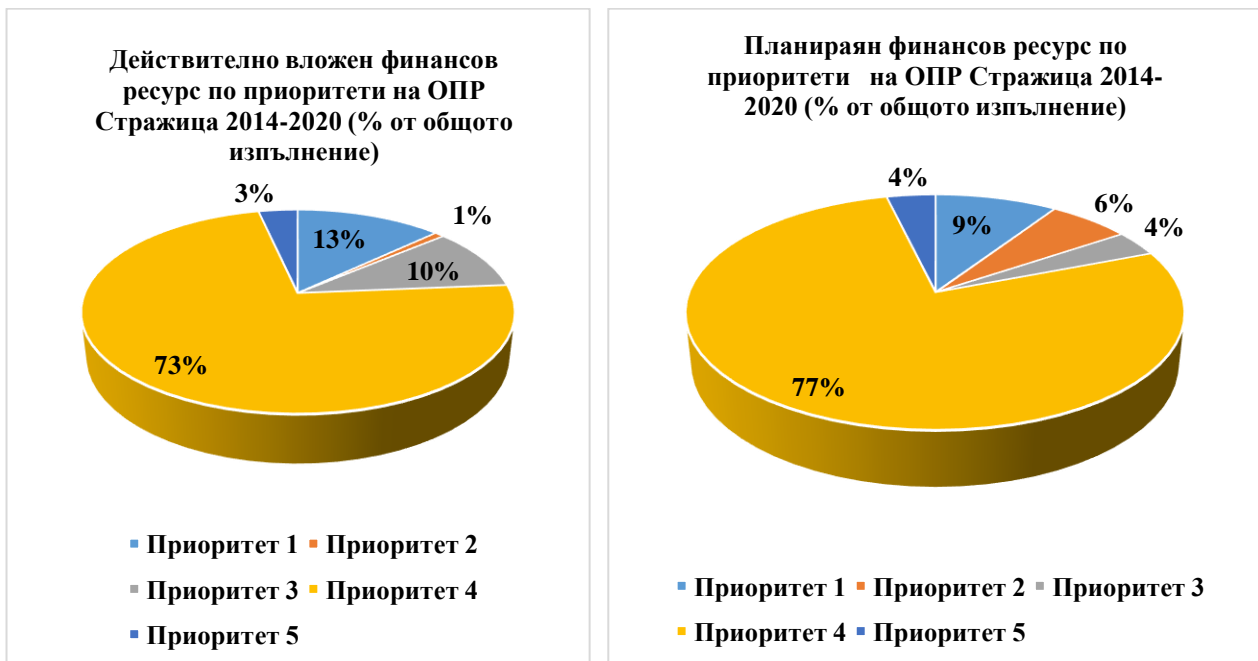
Стражица 2014-2020 г. Тук се изпълняват редица проекти за рехабилитация на улична и пътна инфраструктура, язовири и рекултивация на депо за твърди битови отпадъци и др.

- Приоритет 5. „Добро управление и партньорство“ с вложени 261 хил. лв. също е с 11% изпълнение на заложените за него средства за целия програмен период. По този приоритет през 2018 г. е закупено компютърно и програмно оборудване на общинската администрация, като в същото време се изпълнява и Проект по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности за изготвяне на Стратегия за ВОМР на общините Лясковец-Стражица“.

- На последно място по изпълнение спрямо целевите стойности е Приоритет 2 „Туризм и културно-историческо наследство“ с 64 хил. лв. и 2% изпълнение на заложените за него средства за целия програмен период. По този приоритет единствено са реализирани дейности в областта на общинския културен календар.

На фигурата по-долу е визуализирана информацията за вложения финансов ресурс по приоритети на ОПР за 2018 г., като е направена съпоставка между планираното и реалното изпълнение.

Фигура 8. Финансово изпълнение на приоритетите от ОПР 2014-2020 г. за 2018 г.

Източник: Собствени изчисления

На първо място по вложен финансов ресурс се нарежда **Приоритет 4** със **73%** от ОПР при планирани за него **77%**. На второ място по вложен финансов ресурс е **Приоритет 1** за традиционни отрасли и бизнес среда с **13%** изпълнение при планирани **9%**. На следващо място

е **Приоритет 3** - **10%** от ОПР при планирани за него **4%**. На четвърто място е **Приоритет 5** с **3%** при планирани **4%**. На последно място по изпълнение се нарежда **Приоритет 2** с изпълнение от **1%** при планирани **6%**.

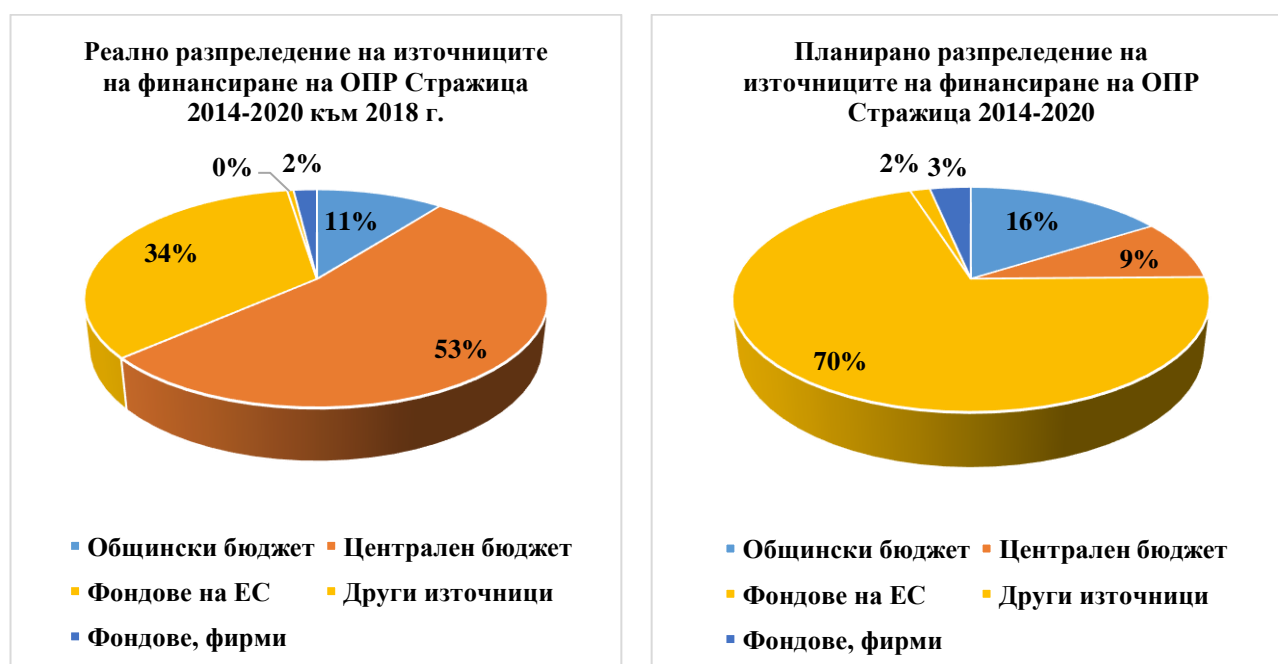
Разпределението на изразходваните ресурси по източници на финансиране показва, че през 2018 г. са комбинирани различни източници на финансиране за изпълнението на проектите от страна на Община Стражица.

През 2018 г. за изпълнението на ОПР Стражица са осигурени средства от следните източници:

- средства от общинския бюджет;
- централен бюджет, вкл. целеви субсидии по капиталовите програми и национално съфинансиране на проекти по оперативните програми;
- фондове на ЕС;
- други източници;
- частно финансиране, вкл. собствено съфинансиране на проекти по оперативните програми.

Основните източници на финансиране на ОПР 2014-2020 за 2018 г. са представени на фигурата по-долу, като отново е направена съпоставка между планираното и реалното изпълнение:

Фигура 9. Основни източници на финансиране на ОПР 2014-2020 за 2018 г.

Източник: Собствени изчисления

От графиката може да се направи извод, че средствата от Централния бюджет са основополагащи за развитието на общината и изпълнението на плана. Размерът им е **53%** от изпълнението на ОПР при планирани **9%**, като прогнозите са преизпълнени.

На следващо място се нареждат средствата от Фондовете на ЕС с **34%** от ОПР, при планирани **70%**. На трето място са средствата от Общинския бюджет с **11%**, при планирани **16%**. На четвърто място са средствата от Частни фондове и фирми с изпълнение от **2%** при планирани **3%**.

Изводът е, че финансовото изпълнение на ОПР през 2018 г. се дължи на по-високото финансиране от централния бюджет и частни фондове и фирми; на по-малката стойност на вложените средства от общинския бюджет, на по-малко привлечения ресурс от оперативните програми спрямо заложения. Причината за по-ниското финансиране от фондове на ЕС се дължи на забавянето в отварянето на процедурите за кандидатстване и продължителното оценяване на проектите от страна на Управляващите органи.

V. ПРЕДПРИЕТИ ДЕЙСТВИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПР 2014-2020

1. Мерки за наблюдение и механизми за събиране, обработване и анализ на данни

Общинският план за развитие на община Стражица 2014-2020 г. е претърпял изменение след приемането му през 2014 г., което е одобрено с Решение 88 от 31.03.2016 г. на Общински съвет, с което е актуализирана Програмата за реализация на ОПР Стражица. Промените се изразяват в премахването или добавянето на някои проекти, корекции в техните стойности и промяна в периода на реализацията им.

В Общинския план за развитие с цел осигуряване на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмиране, управление и ресурсното осигуряване на местното развитие е заложено да се създаде система за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР.

Предметът на системата за наблюдение и оценка включва:

- изпълнението на целите и приоритетите на Общинския план за развитие, съгласно определени физически и финансови индикатори;
- организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление;
- предприетите мерки за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на плана за развитие.

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР 2014-2020 съдържа следните елементи:

1) Системата от индикатори за наблюдение – дефинирани и отчитащи специфичния характер на плана, реализацията на неговите цели, социално-икономическото състояние, развитието на инфраструктурата и проблемите на околната среда в контекста на устойчивото регионално развитие;

2) Източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информацията – наблюдението на изпълнението на ОПР се осъществява на основата на данни на НСИ, ИСУН, ЕВРОСТАТ, АПИ, Агенция за чуждестранни инвестиции, Агенция за устойчиво енергийно развитие, Агенцията по заетостта, както и на основата на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация;

3) Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на ОПР се осигурява от бюджета на Община Стражица;

4) Органи за наблюдение на ОПР, организация и методи на тяхната работа.

Орган за наблюдение на Общинския план за развитие на Община Стражица е Общинският съвет на Община Стражица. В процеса на наблюдение на изпълнението на ОПР, Общинският съвет осигурява участието на заинтересованите органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на Общинския план за развитие. Функциите на органа за наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие, съгласно чл. 81 от ППЗРР, включват:

- осигуряване на информация и данни и прилагане на система от индикатори за наблюдение по отношение на реализацията на целите и приоритетите за местно развитие;
- координация на дейностите по наблюдението между централните и местните органи на изпълнителната власт, други заинтересовани органи, организации и юридически лица на основата на принципа за партньорство;
- осигуряване съответствие на действията по наблюдението с условията и правилата в областта на защитата на конкуренцията, държавните помощи, обществените поръчки, опазването на околната среда и насърчаването на равните възможности и социалното включване;
- обсъждане и одобряване на доклади за наблюдението на Общинския план за развитие;
- осигуряване на комуникация и взаимодействие с административните структури, участващи в процеса на изпълнение на Регионалния план за развитие и на Общинския план за развитие;
- разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение в случай на установяване на проблеми и пропуски;
- определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се гарантира прозрачност при изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие.

5) Система на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Неправителствените организации, социално-икономическите партньори и частният сектор също участват в процеса на разработване на ОПР и наблюдението на изпълнението на плана; подкрепят и участват в разработването на проекти за изпълнението на плана.

В ОПР на община Стражица за периода 2014-2020 г. е заложено Кметът да организира наблюдението и изпълнението на Общинския план за развитие, като не е предвидено създаването на постоянна Работна група, която да управлява изпълнението на ОПР и да упражнява контрол и мониторинг върху резултатите от ОПР, но е предвидено изготвянето на Годишни доклади, с които да се наблюдава напредъка по изпълнението на ОПР.

През 2018 г. текущото управление на изпълнението на ОПР на община Стражица се осъществява от общинската администрация и кмета.

В ОПР 2014-2020 г. на община Стражица е регламентирана „Матрица на индикаторите за наблюдение и оценка на Общинския план за развитие на община Стражица 2014-2020“, която съдържа индикатори за въздействие и индикатори за резултат.

В Община Стражица няма разработвани годишни Програми за реализация на ОПР 2014–2020 г., в които да са посочени планираните проекти на годишна база.

2. Проблеми, възникнали при прилагане на ОПР 2014-2020

През 2018 г. от периода на изпълнение на ОПР се наблюдават следните проблеми, които пряко и/или косвено са оказали влияние върху изпълнението на плана:

- Забавяне стартирането на оперативните програми и ПРСР за периода 2014-2020 г.;
- Липсват активно действащи НПО.
- Липса на механизъм за набиране на информация за реализираните проекти на НПО и стопанските субекти на територията на общината чрез информация, предоставена от съответните регионални структури.

3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на ОПР 2014-2020

Основен принцип за провеждане на държавната политика за регионално развитие е принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на процесите на планиране, програмиране, финансиране, наблюдение и оценка.

Общинският план за развитие за периода 2014-2020 г. е разработен на базата на взаимодействие и поддържане на активна комуникация между общинските служители, държавните структури, бизнеса, културните институции, неправителствения сектор, образователните институции, граждани и др.

Основен източник за *информираност на обществото по отношение на изпълнението на Общинския план за развитие, публичност и прозрачност, е официалната уебстраница на Община Стражица <http://strazhitsa.com/>*, в която се публикуват за обществено обсъждане всички нормативни актове, документи, стратегии, планове и програми на общината. На нея се публикува и информация за изпълняваните и реализираните проекти, както и за документите, резултат от тяхното изпълнение.

Информация и публичност на действията по изпълнение на ОПР се предоставят на граждани и организации чрез следните комуникационни канали:

- Чрез информационни справки, внасяни в общинския съвет за промените по бюджета за съответната година;
- Чрез актуализиране на информацията в сайта на общината;
- Провеждане на дискусии;
- Чрез публикации в регионалните медии, вкл. електронните им издания.

В заключение на горепосоченото може да се даде добра оценка за дейностите по информация и публичност на ОПР, които Община Стражица изпълнява.

4. Съответствие на ОПР 2014-2020 със секторни политики, планове и програми на територията на община Стражица, в т.ч. мерки за ограничаване на изменението на климата

Плановата осигуреност е основен фактор за развитие на местна политика. Областите на политика, за чието реализиране отговаря институцията – българска община, в частност Община Стражица, са дефинирани в ЗМСМА, чл. 17, т. 1., където законодателят определя правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение в сферата на:

- Общинското имущество, общинските предприятия, общинските финанси, данъци и такси, общинската администрация;
- Устройството и развитието на територията на общината и на населените места в нея;
- Образованието;
- Здравеопазването;
- Културата;
- Благоустрояването и комуналните дейности;
- Социалните услуги;
- Опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси;
- Поддържането и опазването на културни, исторически и архитектурни паметници;
- развитието на спорта, отдиха и туризма;
- Защитата при бедствия.

Необходимо е и по отношение на секторните политики да се прилага механизъм на мониторинг, контрол и отчитане на резултатите от изпълнението им, като тези резултати намират

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР 2014-2020 г. на община
Стражица за периода 01.01.2018-31.12.2018 г.*

отражение и при годишното отчитане на изпълнението на ОПР за останалия срок от действието му.

Необходимо е да се направи преглед и да се изготвят и/или актуализират документите (стратегии, програми, планове, наредби, правила), свързани с прилагането, изпълнението и отчитането на отделните секторни политики, които са в правомощията на органите на местно самоуправление.

За постигане съответствие на ОПР със секторните политики, планове и програми на територията на общината, мерките, които се предприемат към настоящия момент, са:

- провеждане на коригиращи действия, на базата на предложения от заинтересованите страни;
- разглеждане на предложения от заинтересованите страни в постоянните комисии на Общинския съвет и внасяне на предложения за решения от ОбС;
- актуализиране на приетите от Общинския съвет – Стражица наредби, стратегии, концепции, програми, планове и др. в съответствие с целите и мерките, предвидени в ОПР.

В следващата таблица са посочени всички общински планове, стратегии и програми, които допринасят за реализацията на ОПР Стражица.

Таблица 13. Допълващи ОПР стратегически документи за периода 2014-2020 г.

Стратегически цели на ОПР Стражица 2014-2020 г.	Стратегически документи на Община Стражица, допринасящи за реализацията на ОПР Стражица 2014-2020 г.
Приоритет 1. Традиционни отрасли и бизнес среда	
Приоритет 2. Туризъм и културно-историческо наследство	• Програма за развитие на туризма в община Стражица 2016-2020 г.; • План за изпълнение на програмата за развитието на туризма в община Стражица 2016-2020 г.
Приоритет 3. Развитие на човешките ресурси	• Стратегия за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците 2017-2018 г.; • Стратегия за развитие на социалните услуги в община Стражица 2016-2020 г.; • Актуализиран план за действие за изпълнение на стратегията за интеграция на ромите и други малцинства на територията на община Стражица; • План за младежта на община Стражица 2014-2016 г.
Приоритет 4. Достъпност и качество на средата за живот	• Стратегия за управление на общинската собственост на община Стражица за периода 2017-2019 г.; • Програма за управление и разпореждане с имотите - общинска собственост в община Стражица 2017 г.; • Програма за опазване на околната среда на община Стражица 2016-2020 г.; • План за противодействие на тероризма в община Стражица 2016 г.;

Стратегически цели на ОПР Стражица 2014-2020 г.	Стратегически документи на Община Стражица, допринасящи за реализацията на ОПР Стражица 2014-2020 г.
	• Общ устройствен план на община Стражица;• Общинска краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива в община Стражица 2014-2017 г.;• Общинска дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива в община Стражица 2014-2024 г.;• Програма за енергийна ефективност на община Стражица за периода 2018-2020 г.
Приоритет 5. Добро управление и партньорство	• Програма за управление на община Стражица през мандат 2015-2019 г.

Източник: Справка Община Стражица

5. Приложение на принципа на партньорство

Партньорският модел на управление е необходим за бъдещото развитие на общината. Благодарение на неговото приложение Общината ще може да реализира процеса съвместно, комуникирано с партньорите, при вземането на решения и координирането на техните изпълнения. В процеса на управление на политиките за регионално развитие са въввлечени разнородни по своите интереси и функции заинтересовани страни - институции, организации, административни звена, общности (групи) от различни юридически и физически лица, които имат конкретен интерес във връзка с реализацията на публична политика/план и са нейни поддръжници или противници. С помощта на партньорството може да се осъществи целенасочено взаимодействие между тях, което ще гарантира успешното развитие на дейността.

Работата в партньорство не означава само информиране или консултиране. Преди всичко означава съвместно вземане на решения и съвместни действия за изпълнение на тези решения. Решения, които първоначално са общоприети от мнозинството партньори, имат висока обществена подкрепа в процеса на реализацията.

Към 2018 г. Община Стражица е реализирала два партньорски проекта в сътрудничество с други общини извън страната – проект „Европа в капана на имигрантската криза“ по програма „Европа за гражданите“ с партньор Община Щип, Македония и проект „Трансгранично партньорство между община Болинтин Вале и община Стражица, с цел подобряване на системата за вземане на решения - редици от мостове и врати“ по програма ТГС Румъния - България с партньор Община Болинтин Вале, Румъния.

Община Стражица в партньорство с Община Лясковец изпълнява и проект по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности за изготвяне на Стратегия за ВОМР на общините Лясковец-Стражица“.

6. Резултати от извършени оценки

През 2018 г. е извършена задължителната междинна оценка на ОПР Стражица 2014-2020 г. за изпълнението на плана през първите три години от програмния период 2014-2017 г. Оценката е извършена от външна независима организация. Основните изводи и препоръки, които дава оценката, са:

Изводи:

- В ОПР за периода 2014-2020 г. всички дефинирани приоритети и цели са съгласувани с европейските, националните и регионалните стратегически документи, поради което оценителят няма конкретни препоръки относно подобряване на външната съгласуваност на документа;
- Недостатъчен е броят на изпълнените проекти или проекти в процес на изпълнение на обща стойност **35 994 хил. лв.**;
- Не са реализирани публично-частни партньорства;
- Съществен дял са реализираните проекти за подобряване на инфраструктурата;
- Налични са изпълнени/договорени проекти, реализирани от местни предприятия, които повишат конкурентоспособността си;
- Забелязва се неточно изчисление в Програмата за реализация, където записаната планирана стойност на ОПР Стражица е 64 810 хил. лв., а действително сумата е 69 284 хил. лв. Друг недостатък е липсата на съгласуваност между Програмата за реализация и Индикативната финансова таблица, което се дължи на факта, че при извършената Актуализация на Програмата за реализация през 2016 г. промените в индикативните стойности по приоритети не са отчетени в Индикативната финансова таблица. Необходимо е при една евентуална бъдеща актуализация на ОПР Стражица да се актуализира и Индикативната финансова таблица.
- Налично е ефикасно комбиниране на различни финансови източници, вкл. собствени средства от общинския бюджет, финансиране от централния бюджет и фондовете на ЕС с превес на Програмата за развитие на селските райони, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, Оперативна програма „Административен капацитет“;

- Средствата от Фондовете на Европейския съюз са основополагащи за развитието на общината и изпълнението на плана. Размерът им е **51%** от изпълнението на ОПР. На второ място по изпълнение са средствата от Централния бюджет – **41%**, следвани от средства от Общинския бюджет – **4%**. На последно място са средствата от Частни фондове и фирми в размер на **4%**;
- Отлична степен на техническо изпълнение – **54%** и отлично финансово изпълнение на ОПР – **56%** от общата финансова рамка за 2020 г.;
- Приоритетите бележат различно техническо и финансово изпълнение:
 - По **Приоритет 1** за традиционни отрасли и бизнес среда се наблюдава **33%** техническо изпълнение и **49%** финансово изпълнение;
 - По **Приоритет 2** за туризъм и културно-историческо наследство се наблюдава **53%** техническо изпълнение и **21%** финансово изпълнение;
 - По **Приоритет 3** за развитие на човешките ресурси техническото изпълнение е в размер на **64%**, а финансовото изпълнение е в размер на **46%**;
 - По **Приоритет 4** за достъпност и качество на средата за живот техническото изпълнение е в размер на **58%**, а финансовото изпълнение е в размер на **61%**;
 - По **Приоритет 5** за добро управление се наблюдава **50%** техническо изпълнение и **26%** финансово изпълнение.

По отношение на индикаторите:

- Не са заложили междинни стойности, което затруднява по-детайлната оценката на индикаторите;
- Необходимо е премахването на част от индикаторите, за които не се води статистика на местно ниво: „Относителен дял на лицата над 7 години със средно и висше образование“, „Диверсифицирани доходи“, „Лица в риск от бедност и социално изключване“.

По отношение на наблюдението и изпълнението на ОПР:

- Има изготвена Предварителна оценка на ОПР Стражица;
- Изготвени са ежегодните годишни доклади за отчитане на изпълнението на ОПР за 2014, 2015, 2016 и 2017 г., като по този начин е спазен чл. 91, ал. 8 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие;
- Приложение на ограничен набор за планиране и регулярно отчитане изпълнението на ОПР, включително годишни планове за изпълнение на ОПР; единни стандарти за отчитане на проекти и индикатори с принос към ОПР от страна на отделните дирекции и ресори.

Препоръки:

По отношение на целите, приоритетите, проектите и дейностите:

- Да се коригират допуснатите грешки при изчисляване на крайната стойност в бюджета на ОПР в Програмата за реализация;
- Необходимо е съгласуване на Програмата за реализация с Индикативната финансова таблица;
- Необходимо е добавяне на мярка, свързана с борбата с изменение на климата;
- Добавяне на мярка, свързана със справянето с бедствия и аварии.

По отношение на индикаторите:

- Необходимо е премахването на част от индикаторите, тъй като за тях не се поддържат данни на общинско ниво.

По отношение на наблюдението и изпълнението на ОПР:

- Разработване на годишни доклади за изпълнението на ОПР, спазвайки структурата в чл. 91 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие;
- Обсъждане на доклада в рамките на общинска администрация и с ключови външни партньори;
- Изготвяне на годишен план за изпълнение на ОПР на база приоритизирани проекти за изпълнение и дефинирани проекти с принос към ОПР от отделните дирекции и ресори;
- В годишните доклади за наблюдение на изпълнението на ОПР да се включват и изпълнените проекти на бизнеса по ПРСР, които засягат селското и горско стопанство. Проектите са публични на следния линк: <http://iacs-online.dfz.bg/>;
- Осигуряване на информация и публичност за изпълнението на ОПР Стражица на Интернет страницата на община Стражица.

**VI. ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ
НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ 2014-2020**

Изпълнението на ОПР Стражица през 2018 г. допринася в най-голяма степен за постигането на **Приоритет 1.** „Инвестиции за растеж и заетост“ от Областната стратегия за развитие на област Велико Търново 2014-2020 г. Това се реализира благодарение на следните проекти, които са в процес на изпълнение:

- „Създаване на нови работни места в „Тотал Вино“, гр. Лясковец“;
- „Развитие на управленския капацитет на СИТ 70 ООД чрез въвеждане на системи за управление“;
- Проекти по подмярка 6.1. „Стартова помощ за млади земеделски стопани“ - 7 бр. подкрепени предприятия;
- Проекти по подмярка 6.3. „Стартова помощ за развитие на малки стопанства“ - 5 бр. подкрепени предприятия;
- Изпълнение на пакет мерки за повишаване на енергийната ефективност в: „Административна сграда на общинска администрация - град Стражица“, „Административна сграда на БКС (Общинска сграда в кв. 102, гр. Стражица) - град Стражица“.

Изпълнението на ОПР Стражица през 2018 г. допринася в голяма степен за постигането на **Приоритет 4 „Инфраструктура“** от Областната стратегия за развитие на област Велико Търново 2014-2020 г. Това се реализира чрез изпълнението на следните проекти:

- Реконструкция и подмяна на довеждащ водопровод до с. Бряговица/от ПС „Джулюница“ до връзка с вътрешна водопроводна мрежа;
- Основен ремонт на водопровод, с. Теменуга;

Изпълнението на ОПР Стражица през 2018 г. допринася и за постигането на **Приоритет 5. „Управление и услуги в помощ на населението и бизнеса“** от Областната стратегия за развитие на област Велико Търново 2014-2020 г. Това се реализира благодарение на следните проекти, които са в процес на изпълнение:

- Проект „Услуги за ранно детско развитие в община Стражица“;
- Проект „Осигуряване на топъл обяд в община Стражица“
- Проект „Деинституционализация на социални услуги в община Стражица“;
- Проект „Социални иновации за достоен живот в община Стражица“.

Изпълнението на ОПР Стражица през 2018 г. допринася и за постигането на **Приоритет 7. „Околна среда“** от Областната стратегия за развитие на област Велико Търново 2014-2020 г. Това се реализира благодарение на следните проекти, които са в процес на изпълнение:

- „Рекултивация на депо за твърди битови отпадъци гр. Стражица, област Велико Търново“;
- Ремонт на язовир Ръбе, с. Сушица;
- Ремонт на язовир Сусурлука, с. Сушица;
- Проект „Ремонт на язовир „Ташлъдере“ с. Камен.

VII. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО НА ОПР 2014-2020

Мониторингът и оценката предполагат изследване на текущото състояние и проследяване във времето на промените, до които довеждат прилагането на Общинския план или на съответния друг стратегически документ. По тази причина е важно да се обезпечат надеждни данни за изходното състояние на съответните индикатори, чрез които се описва проблема или ситуацията преди изпълнението на заложените проект, мярка, приоритет и специфична цел. Такива изходни индикатори (индикатори за резултат и индикатори за въздействие) са заложи в ОПР Стражица 2014-2020 г. със заложи базови и целеви стойности, но без заложи междинни стойности.

Мониторингът на общинските политики е предвидено да се реализира на две нива. Първото ниво се осъществява от общинската администрация и включва следене на графиците за изпълнение на програмата и спазването на сроковете, както и оценка на степента на постигане на целите, финансовите ресурси (планирани и изразходвани) и управлението. Това нещо се изпълнява. Второто ниво се осъществява от Общинския съвет, който приема решения по изпълнението на програмата или по възникнали проблеми.

Една от основните задачи на мониторинга по отношение на публичните политики е да следи за степента на постигане на заложените цели и ефективност по време на тяхното прилагане. Реализирането на Общинския план за развитие представлява етапен процес, при който всяка финансова година може да се разглежда като отделна фаза. Именно поради това, мониторингът завършва с годишни оценки и доклади, които да послужат на корективните действия в следваща фаза/година.

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на Общинския план за развитие на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана.

Необходимо е да се направи преглед и се изготвят и/или актуализират документите (стратегии, програми, планове, наредби, правила), които са свързани с прилагането, изпълнението и отчитането на отделните секторни политики, които са в правомощията на органите на местно самоуправление.

Необходимо е и по отношение на секторните политики да се прилага механизъм на мониторинг, контрол и отчитане на резултатите от изпълнението им, като тези резултати намират отражение и при годишното отчитане на изпълнението на ОПР за останалия срок от действието му.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение №1. Изпълнени проекти и дейности от Програмата за реализация на ОПР 2014-2020 г. на община Стражица за периода 01.01-31.12.2018 г.

Приложение 1.Изпълнени проекти и дейности от Програмата за реализация на ОПР 2014-2020 г. на община Стражица за периода 01.01-31.12.2018 г.

Изпълнени проекти и дейности от Програмата за реализация на ОПР 2014-2020 г. на община Стражица за периода 01.01-31.12.2018 г.										
№	Наименование на дейността/проекта	Източник на финансиране - програма	Бенефициент / партньор	Период на изпълнение					Статус	Бюджет (хил. лв.)
				14	15	16	17	18		
О Б Щ О :										7 494
Приоритет 1. Традиционни отрасли и бизнес среда										973
1	Проект "Развитие на управленския капацитет на СИТ 70 ООД чрез въвеждане на системи за управление"	ОПИК	Бизнес организация				X	X	Изпълнен	485
2	Проекти по подмярка 6.1. "Стартова помощ за млади земеделски стопани" - 7 бр. подкрепени предприятия	ПРСР	Бизнес организации			X	X	X	Текущ/ Изпълнен	343
3	Проекти по подмярка 6.3. "Стартова помощ за развитие на малки стопанства" - 5 бр. подкрепени предприятия	ПРСР	Бизнес организации			X	X	X	Текущ/ Изпълнен	145
Приоритет 2. Туризм и културно-историческо наследство										64
1	Разходи за културния календар	Общински бюджет	Община Стражица	X	X	X	X	X	Текущ	64
Приоритет 3. Развитие на човешките ресурси										738
1	Проект "Създаване на нови работни места в "Тотал Вино", гр. Лясковец"	ОПРЧР	Бизнес организация			X	X	X	Изпълнен	242
2	Иновативен модел на интеграция на учениците от етническите малцинства	ОПНОИР	Община Стражица				X	X	Текущ	311
3	Разходи за спортния календар	Общински бюджет	Община Стражица	X	X	X	X	X	Текущ	185
Приоритет 4. Достъпност и качество на средата за живот										5 458
1	Ремонт на язовир Ръбе, с. Сушица	МКВП	Община Стражица				X	X	Текущ	343
2	Ремонт на язовир Сусурлука, с. Сушица	МКВП	Община Стражица				X	X	Текущ	224
3	Ремонт на язовир „Ташлъдере” с. Камен	МКВП	Община Стражица				X	X	Текущ	581

Приложение 1.Изпълнени проекти и дейности от Програмата за реализация на ОПР 2014-2020 г. на община Стражица за периода 01.01-31.12.2018 г.

4	Рекултивация на депо за твърди битови отпадъци гр. Стражица	ПУДООС	Община Стражица				X	X	Текущ	1 326
5	Изпълнение на пакет мерки за повишаване на енергийната ефективност в Административна сграда на общинска администрация - град Стражица, Административна сграда на БКС (Общинска сграда в кв. 102, гр. Стражица)	НДЕФ	Община Стражица				X	X	Изпълнен	377
6	Основен ремонт на водопровод, с. Теменуга	Общински бюджет	Община Стражица					X	Изпълнен	14
7	Реконструкция и подмяна на довеждащ водопровод до с. Бряговица /от ПС „Джулюница” до връзка с вътрешна водопроводна мрежа/	Общински/ Централен бюджет	Община Стражица				X	X	Изпълнен	689
8	Реконструкция на отоплителна инсталация в ДГ „Гинка Маркова” с. Камен	Общински бюджет	Община Стражица					X	Изпълнен	48
9	Основен ремонт на църква „Рождество на Света Богородица” гр. Стражица	Общински бюджет	Община Стражица					X	Текущ	15
10	Основен ремонт на парк "Ангел Каралийчев"	Общински бюджет	Община Стражица					X	Изпълнен	24
11	Реконструкция и внедряване на мерки за енергийна ефективност на улично осветление в населени места от община Стражица	Общински бюджет	Община Стражица					X	Изпълнен	193
12	Изграждане на интегрирана система за видеонаблюдение и охрана на територията на гр. Стражица - трети етап	Общински бюджет	Община Стражица						Изпълнен	168
13	Ремонт на автоспирка	Централен/ Общински бюджет	Община Стражица		X	X	X	X	Изпълнен	42
14	Социални иновации за достоен живот в община Стражица	ОПРЧР	Община Стражица					X	Текущ	220
15	Проект "Услуги за ранно детско развитие в община Стражица"	ОПРЧР	Община Стражица			X	X	X	Текущ	454
16	Проект "Осигуряване на топъл обяд в община Стражица"	ФЕПНЛ	Община Стражица			X	X	X	Текущ	350
17	Проект "Деинституционализация на социални услуги в община Стражица"	ОПРР	Община Стражица				X	X	Текущ	390
	Приоритет 5. Добро управление и партньорство									261

Приложение 1.Изпълнени проекти и дейности от Програмата за реализация на ОПР 2014-2020 г. на община Стражица за периода 01.01-31.12.2018 г.

1	Проект по подмярка 19.1 "Помощ за подготвителни дейности за изготвяне на Стратегия за ВОМР на общините Лясковец-Стражица	ПРСР	Сдружение "Местна инициативна група Лясковец-Стражица"			X	X	X	Текущ	48
2	Закупуване на оборудване	Общински бюджет	Община Стражица					X	Изпълнен	15
3	Европа в капана на имигрантската криза	Програма "Европа за гражданите"	Община Стражица					X	Изпълнен	39
4	Трансгранично партньорство между община Болинтин Вале и община Стражица, с цел подобряване на системата за вземане на решения - редици от мостове и врати	ТГС Румъния-България	Община Стражица				X	X	Изпълнен	159